LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Area Code 212
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalyje Queens apskrities (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 78 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Antradienis, Spalio (October) 15, 1968, Ozone Park, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Metai 56-ieji

KRISLAI

Bet kas geriau...
Savieji ir svetimieji
Ir "neklaidingasis" suklydo
Spalio 20-ji
Kai milijonai skursta
Vytauto burnojimas

Rašo **A. Bimba**

Daugeliui piliečių taip dasiėdė Vietnamo karas ir Johnsono užsieninė politika, jog jie sako: Geriau bet kas, bile tik ne tas pats. Jie mano, kad balsavimas už Humphrey reikštų balsavimą už Johnsoną.

Tuo gudriai naudojasi Richard Nixon propagandoje už savo kandidatūrą. Ir turi didelio pasisekimo. Jis taip tikras, kad jis rinkimus laimės, jog jau verbuoja politikierius savo būsimajam kabinetui. Kalbama apie Rockefellerio ir Lindsay įtraukimą. Rockefelleris gali būti paskirtas valstybės sekretoriumi.

Be pažadėjimo aukštos vietos Rockefelleris, sakoma, nebūtų taip staiga atsivertęs prie Nixono. Dabar jis ji giria ir sušilęs perša į prezidentus.

— — —

Vakarų Vokietijoje komunistų partija yra uždrausta. Bet premjeras Kiesinger, krikščionis demokratas, ir užsienio reikalų ministras Brandt, socialdemokratas, Čekoslovakijos komunistams pagatavi visą širdį atiduoti.

Didesnę veidmainystę sunku ir bejsivaizduoti.

— — —

Popiežius Paulius VI su savo enciklika prieš gimimų kontrolę tiek privirė katalikų bažnyčiai košės, jog jos išvalgyti nebepajėgia. Tikras prieš jį sukilimas. Jam pritaria tiktai visiškai nusenę kardinolai ir kunigai.

"The N. Y. Times" sako, kad šiandien, šioje mokslo ir progreso gadynėje, uždrausti katalikams vartoti gimimų kontrolės priemones reiškia tą patį, kaip uždrausti jiems vairuoti automobilį arba sunkvežimį. Pataikyta į tašką.

— — —

Spalio 20 d., ateinantį sekmadienį, įvyks trys spaudos paramai parengimai. Tai bus pietūs su menine programa.

Vienas parengimas bus New Yorke "Laisvės" salėje, kitas Hartforde Laisvės Choro salėje, o trečias So. Bostone Klubo salėje.

Dedamos pastangos, kad į juos susirinktų skaitlinga publika. Laisviečiai prašomi juos paremti. Juose proga su žmonėmis pasikalbėti vajaus reikalais.

— — —

Los Angeles miesto milijonierius Norton Simon užmokėjo $1,500,000 už vieną dailininko Auguste Renoir paveikslą. Pirko jį Paryžiuje.

Tiek pinigų vieno žmogaus kišenėje! O, aišku, Mr. Simon paskutinio dolerio neatidavė. Jis jų turi daug, daug daugiau.

Tuo tarpu milijonai Amerikos juodųjų ir baltųjų žmonių skęsta skurde. Viso apie 30,000,000! Milijonai tėvų neturi iš ko savo vaikams pieno nupirkti, o šitas sutvėrimas

(Tąsa 5-tame pusl.)

Šiaurės Vietnamas ragina Johnsoną veikti taikai

Paryžius. — Šiaurės Vietnamo delegacijos vadovas Thuy pasitarime su Amerikos delegacija priminė, kad prez. Johnsonas dar turi laiko karą baigti Vietname. Bet jis turi sulaikyti Šiaurės Vietnamo bombardavimą pirma, negu bus tikrai pradėtos taikos derybos.

"Jeigu prezidentas Johnsonas tikrai nori išriš ti Vietnamo problemą taikingai, jis turi pakankamai laiko ir jėgos tai padaryti", Thuy pareiškė. Besąlyginis sulaikymas bombardavimo gali privesti prie taikos.

Amerikos delegacijos galva Harrimanas ir vėl priminė Šiaurės Vietnamui sąlygą, kad jis parodytų norą "mažinti karą" ir rimtai tartis dėl taikos, tik tuomet Jungtinės Valstijos sulaikytų bombardavimą.

Iš Washingtono raportuota, kad prez. Johnsonas dabar nelinkęs sulaikyti bombardavimą. Jis apsisprendęs visą reikalą palikti naujam prezidentui.

350 negrų kandidatų šiuose lapkričio 5 d. rinkimuose

Washingtonas. — Lapkričio 5 d. rinkimuose visoje šalyje yra apie 350 negrų kandidatų, kurių daugelis bus išrinkti.

Art Fletcher labai svarbus kandidatas Washingtono valstijos gubernatoriaus vietai. Būtų svarbu jį ton vieton išrinkti. Tai būtų pirmas negras gubernatorius.

Keletas kandidatų yra senatorių vietoms, taipgi nemažai kandidatų kongresmenų vietoms.

Prezidentiniais kandidatais yra negrai Charlene Mitchell, Dick Gregory ir Eldridge Cleaver.

Bona. — Vak. Vokietijos kancleris Kiesingeris reikalauja skirti daugiau finansų apsiginklavimo reikalams.

Pustrečio milijono mokytojų dabar Tarybų Sąjungoje

Maskva. — Šiuo metu Tarybų Sąjungoje yra pustrečio milijono mokytojų. Išeina po vieną mokytoją 19 mokinių. Kiekvienas trečias pilietis lanko mokyklas.

Beveik 76 milijonai lanko mokyklas. Tai tris kartus daugiau Tarybų Sąjungoje studentų, kaip Anglijoje, Prancūzijoje, Vakarų Vokietijoje ir Italijoje.

Penkių metų laikotarpio pabaigoje bus atidaryta dar 22,000 naujų mokyklų.

Šiaurės Vietnamo pagalba partizanams

Hanojus. — Šiaurės Vietnamo valdžia paskelbė, kad šiais metais buvo pasiūsta Pietų Vietnamo partizanams ir jų simpatikams 50,000 tonų ryžių, 100 tonų medikamentų ir 10 milijonų jardų audeklų.

Ši pagalba buvo suaukota civilinių žmonių, kurie rūpinasi padėti partizanams kovoti Amerikos agresiją.

Katalikai susikirto su protestantais

Belfast, Šiaurės Airija.— Katalikai smarkiai kertasi su protestantais, palaikančiais Anglijos kontrolę Šiaurės Airijoje. Katalikai nori, kad Šiaurės Airija būtų sujungta su Airija, o protestantai tam priešingi. Įvyksta nemažai riaušių.

Seattle, Wash. — Dviejų universitetų studentai klausėsi Kompartijos prezidentinės kandidatės Mrs. Mitchell.

Parduos geriausius lėktuvus Izraeliui

Washingtonas. — Prezidentas Johnsonas patvarkė suteikti Izraeliui supersoniškų sprausminių lėktuvų, kad galėtų daugiau sutvirtinti Izraelio militarines jėgas.

Tuo klausimu derybos užvestos su Izraeliu. Valstybės sekretorius Rusk įgaliotas skubiai veikti.

Maskva. — Tarybų Sąjunga užprotestavo Amerikai už militarinį remimą Izraelio prieš arabus.

Kunigai priešinasi kardinolui

Detroito Kunigų Sąjunga pareiškė, kad kardinolo O'Boyle nusistatymas gimdymo kontrolės klausimu visai nesutinka su Romos katalikų hierarchijos nusistatymu Austrijoje, Kanadoje, Anglijoje, Vokietijoje, Olandijoje ir Belgijoje.

Kunigų sąjunga priešinga kardinolo žygiui suspenduojant jam nepaklusnius kunigus.

Unijų raštinių darbininkai nusitarė skelbti streiką

Washingtonas. — AFL-CIO generalinės raštinės ir kitų nacionalinių ir internacionalinių unijų raštinių darbininkai nutarė skelbti streiką, jeigu nebus patenkinti jų reikalavimai.

Office and Professional Employees Union lokalas 2 jiems vadovauja. Už streiką balsavo 347, prieš 27. Lokalo prezidentas Cahill nurodo, kad nevyksta pasitarimai tarp unijos lokalo atstovybės ir unijų raštinių atstovybės. Todėl tenka ruoštis streikui.

Kosygino lankėsi Suomijoj

Helsinkis. — Tarybų Sąjungos premjeras Kosyginas susitiko su Suomijos prezidentu Kekkonenu Suomijos laive ir po to išvyko į sostinę Helsinkį pasitarimams.

Trys amerikiečiai astronautai keliauja apie Žemę

Cape Kennedy, Fla. — Erdvių laivas Apollo sėkmingai pakilo su trimis astronautais ir skrieja apie Žemę.

Astronautai Walter Schirra, Walt Cunningham ir Donn Eisele spalio 11 d. pradėjo erdvėse kelionę ir pasiryžę keliauti apie Žemę 11 dienų.

Nuo šios kelionės sėkmingumo, sakoma, priklausys, kaip greitai amerikiečiai astronautai galės pasiekti Mėnulį ir ant jo paviršiaus nusileisti. Manoma tai padaryti sekamais metais.

Detroitas. — General Motors korporacija nusitarė su 1970 metais pradėti išleisti mažus automobilius, kuriais galės lenktyniuoti rinkoje su vokiškais Volkswagen automobiliais.

13 milijonų gyvena ant ratų

Apskaičiuojama, kad apie 13 milijonų amerikiečių gyvena namuose ant ratų. Tai sudaro visų gyventojų 6%. 1980 metais jau bus tokių gyventojų 30 milijonų.

"Trailerių" gyventojai daugiausia kilnojasi iš vienos vietos į kitą. Tai keliaujantieji darbininkai, daugiausia dirbantys žemės ūkiuose.

Nauja VDR sinagoga

Berlynas. — Vokiečių Demokratinės Respublikos mieste Magdeburge atidaryta nauja religiniams žydams sinagoga.

Detroitas.—Daugiau kaip 300 demonstravo prieš rasistų kandidatą Wallace. Demonstrantus puolė policija.

Prancūzas gavo Nobelio Taikos premiją

Oslo, Norvegija. — Nobelio Taikos Premiją gavo prancūzas Renė Cassin 81 metų amžiaus, pasižymėjęs humanistas ir taikos šalininkas.

Jis su Eleonora Rooseveltiene parašė Jungtinėms Tautoms Žmogiškumo Teisių Deklaraciją.

Kunigas bėdoje už taksų nemokėjimą

Los Angeles, Calif.—Katalikų kunigas Niklibore kaltinamas už nemokėjimą federalinių taksų per trejetą metų. Jis turėjęs arti $120,000 pajamų.

Briuselis.—Turkas NATO viršininkas areštuotas ir kaltinamas šnipinėjimu Tarybų Sąjungos naudai.

Toronto, Kanada. — Geležinkelių klerkai laimėjo streiką su nemažu algų pakėlimu.

Detroitas. — Rugsėjo 17 d. dar buvo 1968 metų gamybos neparduotų automobilių 791,995. Dabar juos parduoda nupiginta kaina.

3 milijonai ruošiasi streikui Anglijoje

Londonas.—Daugiau kaip 3 milijonų darbininkų unijų vadovai nubalsavo skelbti streiką spalio 21 d.

Unijos reikalauja pakelti algas 6% ir suteikti kitų pagerinimų. Valdžios nustatyta pakelti nedaugiau 3.5 procento.

New Yorke Tarybų Sąjungos užsienio mlnistras Gromyko ir Vak. Vokietijos užsienio reikalų ministras Brandtas turėjo "naudingus pokalbius".

Stalino duktė pirko namą

Princeton, N. J. — Stalino duktė Aliliujeva pirko namą už $59,500. Ji atvyko į Ameriką 1967 m.

Jakarta.—Indonezijos kareiviai užmušė 421 partizaną šių metų kovose Vakarų Borneoje.

Pnompenh. — Tarybų Sąjungos prezidentas Podgornis ir premjeras Kosyginas lankysis Kambodijoje.

Prezidentinio kandidato Humphrey turtas siekia $281,423.

Bandyta nuversti Pietų Vietnamo valdžią

Saigonas. — Pietų Vietnamo marinų ir armijos oficierių grupė areštuota ir kaltinamą bandymu nuversti prez. Thieu valdžią.

Visoje tos valdžios kontroliuojamoje teritorijoje paskelbta nepaprasta padėtis. Visi vieši susirinkimai be valdžios leidimo uždrausti. Areštai visur pravesti.

Tuo pačiu metu mūšiai siaučia apie sostinę Saigoną. Partizanai nepaliaujamai apšaudo amerikiečių ir jų talkininkų jėgas.

Vienuolės remia nubaustus kunigus

Washingtonas. — Trylika katalikų vienuolių pareiškė, kad jos sutinka su 39 kunigais, kuriuos kardinolas O'Boyle suspendavo iš pareigų už priešingumą popiežiaus enciklikai gimdymo kontrolės klausimu.

Apskaičiuojama, kad republikonų prezidentinio kandidato Nixono turtas siekia apie $600,000.

Demonstrantai reikalavo paleisti 9 katalikus

Baltimore,Md. —Daugiau kaip 2,000 prieškarinių demonstrantų maršavo miesto centrinėmis gatvėmis. Jie reikalavo paleisti 9 katalikus, kaltinamus už sudeginimą drafto sąrašų.

Demonstracija buvo labai įvairi. Joje dalyvavo apie 40 katalikų kunigų. Girdėjosi demonstrantų šūkiai: "Paleisti devynis," "Baigti karą" ir t. t.

Žygiuotojai pareiškė, kad bus piketuojamas federalinis teismabutis, jei kaltinamieji nebus paleisti.

Teismas rado visus 9 kaltais; tarp jų buvo du kunigai.

Havana. — Už sudeginimą tekstilės fabriko Kubos militarinis teismas pasmerkė mirčiai du sabotažninkus. Keturi kiti gavo nuo 15 iki 30 metų kalėjimo.

Veikia Portugalijos politiniams kaliniams išlaisvinti

Paryžius. — Čia susidaręs komitetas kovai už Portugalijos politinių kalinių išlaisvinimą šaukia europinę konferenciją.

Konferencijoje bus aptarta, kaip geriausia padėti Portugalijos liaudžiai kovoje už laisvę ir demokratiją ir politinių kalinių išlaisvinimą.

Skelbia streiką

Genk, Belgija. — Fordo kompanijos Europoje esančių dirbtuvių 5,000 darbininkų išėjo streikan. Jiems vadovauja socialistų ir krikščionių unijos.

90% kareivių ištrauks iš Čekoslovakijos

Maskva. — Tarybų Sąjunga paskelbė, kad susitarta su Čekoslovakijos atstovais ištraukti iš Čekoslovakijos 90% Varšuvos Sutarties šalių kareivių iki spalio 28 d. Pasiliks tiktai apie 50,000 kareivių saugoti Vakarų Vokietijos rubežių.

Spalio 28 d. Čekoslovakija iškilmingai minės 50 metų nepriklausomybės.

Dearborn, Mich. — Miesto tarybą sutiko uždėti ant baloto referendumui reikalavimą, kad Jungtinių Valstijų militarinės jėgos būtų ištrauktos iš Vietnamo.

Daugiausia trafiko nelaimių

Chicago. — Nacionalinė Saugumo Taryba skelbia, kad rugpiūčio mėn. trafiko nelaimėse užmušta 5,280 žmonių. Tai daugiausia trafike žmonių užmušta per vieną mėnesį.

VDR minėjo 19 metų sukaktį

Berlynas. — Vokietijos Demokratinė Respublika (Rytų Vokietija) iškilmingai atžymėjo 19 metų sukaktį nuo šios respublikos susikūrimo.

VDR buvo sukurta 1949 m. spalio 7 d., kaip socialistinė respublika. Per 19 metų savo gyvavimo ji yra padariusi daug progreso.

Du milijonai valdžios tarnautojų streike

Tokijas. — Nepaisant Japonijos valdžios grąsinimų aštriomis bausmėmis, daugiau kaip du milijonai valdžios tarnautojų paskelbė streiką.

Jie kovoja už didesnes algas ir geresnes darbo sąlygas.

Tebestreikuoja miesto autobusų, gatvekarių darbininkai, mokytojai ir Jungtinių Valstijų bazių aptarnautojai.

LAISVE

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 — ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	5.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	$5.50
Queens Co., per year	$10.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Išsigandę ir susirūpinę

GELEŽINKELIŲ darbininkų unijų organas "Labor" spalio 5 dienos laidoje reiškia didžiausią susirūpinimą prezidentiniais rinkimais. Juose savaitraštis mato labai pavojingus darbininkams reiškinius.

"Labor" kreipia savo skaitytojų dėmesį į rasistofašisto George Wallace kandidatūrą. Didžiausias pavojus tame, kad organizuoti darbininkai, baisiai nusivylę didžiųjų kapitalistinių partijų kandidatais ir politika, skaitlingai "išganymo" ieško Wallace vadovybėje. Kai kurių įstaigų pravesti apklausinėjimai (šiaudiniai balsavimai) parodo, kad unijistai yra šitaip pasidaliję: 34 procentai žada balsuoti už Humphrey, 32 procentai už Nixon ir 25 procentai už Wallace.

O reikia atsiminti, kad organizuotų darbininkų aukštoji vadovybė su George Meany priešakyje yra užgyrus Humphrey ir visą didžiųjų unijų mašiną užsukus jam išrinkti. Bet pasirodo, kad eiliniai unijistai, tai yra, daugelis jų galvoja kitaip. Matyt, "Labor" nepasitiki ir geležinkelininkais, net savo skaitytojais. Savo vedamuoju "Can We Let Wallace Rule Fateful Nuclear Levers" laikraštis ragina juos nekibti ant Wallace meškerės. Wallace esąs pavojingas iš dviejų požiūrių: viena, jis neturi patyrimo, jis nieko nenusimano apie krašto valdymą ir jam vadovavimą; antra—jis yra užkietėjęs reakcininkas, pavojinga jam į rankas įdėti branduolinį ginklą, nes jis juo gali sunaikinti visą pasaulį!

"Labor" persergėjimas labai laiku ir vietoje. George Wallace atstovauja reakcioniškiausioms juodašimtiškiausioms Amerikos imperialistinio monopolistinio kapitalizmo jėgoms. Jo vadovaujamas judėjimas labai panašus į anais metais Vokietijoje Hitlerio vadovaujama judėjimą. Iš karto, kai jis iškėlė savo kandidatūrą į prezidentus, atrodė, jog tai rimtos atidžios nevertas mūsų gyvenime reiškinys. Buvo manyta, kad jis gaus saujelę pasekėjų tiktai vienoje kitoje pietinėje valstijoje. Bet tai būta labai klaidingos nuomonės.

Wallace laimėjo vietą kandidatų sąraše beveik visose valstijose. Į jo masinius mitingus suplaukia minios senosiomis partijomis nusivylusių piliečių. Jis turi pasisekimo ir jaunime. Aišku, kad stambusis kapitalas jo kampanijai nesigaili dolerių.

"Iš nieko" išsivystė didelis pavojingas judėjimas!

Dar vienas susitikimas

PRIEŠ sugrįžimą į Maskvą Tarybų Sąjungos užsienio reikalų ministras Andrei Gromyko buvo susitikęs su Vakarų Vokietijos užsienio reikalų ministru socialdemokratu Willie Brandt. Tik tiek viešai paskelbta, kad susitikimas buvęs "draugiškas." Kokiais reikalais ir klausimais jie tarėsi, nieko nesakoma. Tenka spėti.

Tarp Tarybų Sąjungos ir Federatyvinės Vokiečių Respublikos (V. Vokietijos) diplomatiški ryšiai palaikomi, bet tarpe jų santykiai yra įtempti. Ypač Tarybų Sąjunga nepatenkinta Vokietijos vidine padėtimi, kurioje iš naujo kelia galvą nacizmas ir militarizmas. Iki šiol visos pastabos ir kritikos nesusilaukė iš V. Vokietijos pusės rimto susirūpinimo. Krikščionių demokratų ir socialdemokratų koalicinė valdžia pro pirštus žiūri į militarinių-reakcinių jėgų tvirtėjimą. O užsieninėje politikoje ji neslepia savo kišimosi į socialistinių kraštų vidinius reikalus su tikslu sugriauti Varšuvos Sutarties Sąjungą Europoje ir ji jau yra tapusi vadovaujančia jėga NATO operacijose. O tai sudaro rimčiausią naujo karo pavojų, kurio akivaizdoje Tarybų Sąjunga negali stovėti rankas susidėjus ir laukti katastrofos.

Tai visa, matyt, paskatino Gromyko dar kartą pareikšti per Brandtą Tarybų Sąjungos susirūpinimą. Kiek tas padės įtampai sumažinti, sunku pasakyti. Bet taip pat pasitarimas ir blogo nepadarė.

Diplom. Higienologams

Vilniaus universitetas įgyvenimą išleido Medicinos fakulteto XXIII gydomosios medicinos ir I Lietuvos istorijoje sanitarijos-higienos gydytojų laidą. Naująją specialybę įsigijo 26 žmonės.

Apie pirmąją laidą kalbėjo Medicinos fakulteto prodekanas R. Lučinskas.

— Šių specialistų laukia platūs barai. Dauguma iš jų vadovaus profilaktiniam darbui rajonuose, gamyklose, kolūkiuose. Tai nėra siauro profilio specialistai. Baigus sanitarijos - higienos skyrių, galima dirbti ne tik sveikatos apsaugos organizatoriais, bet ir dar septyniolikoje higieninio-epidemiologinio bei mikrobiologinio - virusologinio profilio specialybių. Vystantis pramonei, žemės ūkiui, nuolat susiduriama su įvairiomis naujomis darbo sąlygomis. Visa tai tirs sanitarijos - higienos specialistai.

Pasveikinti jaunuosius specialistus atvyko sveikatos apsaugos ministro pavaduotojas J. Sangaila, Aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerijos atstovė D. Mažeikaitė, Universiteto prorektorius B. Sudavičius, dėstytojai, tėvai.

Kas ką rašo ir sako

IR JIS LAIDOJA KOMUNIZMĄ

Smetoninininkų "Dirvos" naujasis redaktorius Vytautas Gedgaudas prisideda prie tų, kurie jau beveik baigia palaidoti komunizmą. Jis džiaugiasi, kad "komunistinė sistema jau pradeda visur trūkinėti".

Vytautas sako padaręs ir kitą didelį išradimą. Jis dabar jau esąs įsitikinęs, kad mūsų brangioji "Lietuva nemirė praeityje, nemirs ji ir šios komunizmo okupacijos pasekoje". Tai ir mums labai džiugu. Iki šiol "Dirvos" redaktorius buvo vienas iš tų, kuris skelbė, kad Lietuvos nebėra, kad Lietuvoje belikę tik "maskoliai" ir "burlokai", ir net buvo pradėję, kaip žinia, naują Lietuvą kurti kur tolimose džiunglėse. Sveikiname šį Gedgaudo atradimą. Dabar žinosime, kad Lietuva tebėra.

Na, o kas liečia "komunistinės sistemos trūkinėjimą", tai galima Gedgaudą kietai užtikrinti, jog jo pranašystė yra pagrįsta ne gyvenimo tikrove, o jo kvailais troškimais.

DŽIAUGIASI SUGRĮŽĘS LIETUVON

Kaip žinia, ilgokai pagyvenęs Amerikoje kaip pabėgėlis poetas Juozas Mikuckis sugrįžo į Lietuvą pastoviam gyvenimui. Jis, matyt, savo nutarimu ir žygiu yra pilnai patenkintas. Jis rašo:

Kodėl grįžau? Šaukė tėvų žemė, šaukė mano gimtinė, statanti naują gyvenimą, kukurio priešai nenori suprasti. Grįžau kukliai prisidėti prie milžiniškos statybos, pasitikėdamas Lietuvos liaudies išmintimi ir Tarybų Lietuvos vyriausybės nenuilstamomis pastangomis kelti žmogaus gerovę, rūpintis mokslu, sveikata ir vesti žmogų taikos keliais į gražesnę ateitį.

Radau savo tėvynę Lietuvą jauną, gražią. Ten, kur kadaise tyvuliavo nepereinamos balos,—šiandien derlingi laukai, kur buvo neišbrendami keliai, — šiandien asfaltuoti vieškeliai, o šalimais sodai, sodai...

Laukus purena ne kuino tempiama žagrė, bet į penkiavagius įkinkyti traktoriai. Miestuose miesteliuose statyba. Rodos, tai statybai ir galo nebus. Visur ir tematai: kroviniams kelti— kranus, žemei lyginti — buldozerius, žemei kasti — ekskavatorius. Sunki man toji naujoji mašinų terminologija.

Tarybų Lietuvoje daug dėmesio ir poilsiui. Vasarą visų ežerų ir upių pakrantes užplūsta poilsiautojų banga. Bet, tur būt, tirščiausiai suvažiuoja į Birutės kalno papėdę — Palangą. Palanga — svieto pabaiga. Taip sakydavo seniau. Aš pasakyčiau: Palanga — svieto prabanga.

Palangoje maloniai praleidau rugpiūčio pirmąsias tris savaites. Čia esu buvęs prieš daugelį metų. Dabar sunku Palangą atpažinti. Gražios vilos, sanatorijos, viešbučiai, modernūs restoranai, krautuvės... Keli kino teatrai. Atvyksta gastrolių ir dramos teatrų vaidilos. Tiškevičiaus rūmuose — Gintaro muziejus! Parko tvenkiniuose — gulbės gulbelės.

Išeivijoj sklinda gandai, kad Palangoje daugiausia girdima ne lietuvių, o svetima kalba. Visur, kur man teko būti: pliažuose, restoranuose, vyrauja lietuvių kalba. Bet teko man Palangoje matyti ir kelis negrus. O kas čia tokio? Manau, kiekvienas kurortas pasaulyje didžiuojasi savo pasisekimu ir poilsiautojų skaičiumi bei įvairumu.

Skubu ant Palangos jūros tilto saulės atsisveikinti. Palangos vasarotojų toksai paprotys: saulei leidžiantis, eiti ant jūros tilto ir stebėti saulėlydį. Taip ir vadinama: saulės atsisveikinti, saulę palydėti.

Saulėlydis. Saulutė pamažu — laukiantiems rodos, kad visai sustos — leidžiasi už jūros horizonto. Paskutinieji spinduliai įkibo į debesėlius. Nudažė juos laumės juostos spalvomis. Ir sekundžių bei minučių tarpais iškyla fantastiški miestai. Čiurlionio drobių pasakų karaliai, žalčiai. Grožis ir liūdesys. Sudie, saulute! Sudie, Palangos gulbelės!

Juozas Mikuckis

JAU PRIPAŽĮSTA IR DŽIAUGIASI

Vakarų Vokietijoje dar rugpiūčio mėnesį įvyko Vasario 16 gimnazijos suruošta "lietuviškų studijų savaitė." Buvę dalyvių iš Anglijos, Jungtinių Valstijų, Australijos, Belgijos ir kitur. "Studijoms" vadovavo aršiausi klerikaliniai reakcininkai. Ir, žinoma, jie išleido pareiškimą "Žodis pavergtiems tautiečiams." Gerai apmelavę Lietuvos žmones, jie tačiau priversti pripažinti jų didelius laimėjimus ir pasiekimus. Pasiklausykime:

"Mes... ypač dižaugiamės, kad lietuvių jaunimas... myli savo tėvynę, gausiai veržiasi į specialiuosius ir aukštuosius mokslus, stengdamiesi padaryti Lietuvą vienu šviesiausių ir kultūringiausių kraštų. Mes džiaugiamės, kad Lietuva yra pasiekusi žymių mokslinių bei techninių laimėjimų, padidindama savo mokyklų skaičių, įsteigdama įvairių mokslinių institutų bei pereidama iš žemės ūkio į sudėtingą techninės pramonės visuomenę."

Tai svarbus pripažinimas. O kai skaitai klerikalų spaudą, tai atrodo, kad Lietuvoje siautėja didžiausia suirutė, kad kraštas baisiai atsilikęs ir t. t. Taipgi toji spauda kasdien savo skaitytojus įtikinėja, kad Lietuvos pramonėjimas yra jos didžiausia nelaimė. Na, o dabar, matote, ir jie džiaugiasi, kad Lietuva iš žemės ūkio perėjo į sudėtingos techninės pramonės visuomenę.

Kada jie veidmainiauja: kai gąsdina ar kai džiaugiasi?!

"DIEVO TAUTA"!

Kunigų "Draugas" (spalio 5 d.) paskelbė tikintiesiems tokį dekretą:

"Visuotinis Bažnyčios susirinkimas visiems katalikams uždeda atsakomybę už krikščionybės misiją žemėje. Bažnyčia—dievo tauta, kurios kiekvienas narys pagal savo pajėgumą ir paskirtį turi dalyvauti Evangelijos gyvenime."

Nuo dabar visi lietuviai katalikai yra "Dievo tautos" tautiečiais.

Ossining, N. Y. — Aukštesniosios mokyklos negrai studentai sudarė protesto demonstraciją prieš rasinę diskriminaciją.

Ką mes žinome apie Afriką ir jos žmonių kovas?

ROMAS GRIŽAS

Šiuolaikinė imperialistinių valstybių neokolonialistinė politika žymiai pasikeitė palyginus su senomis kolonializmo formomis. Šios naujosios politikos esmė yra "padėti" "trečiojo pasaulio" šalims stoti į kapitalistinio vystymosi kelią.

Naujos problemos ir naujos pastangos

Kolonijinių imperijų žlugimas, didžiulis tautų noras tvarkytis savarankiškai privertė valdančiuosius imperialistinių valstybių sluoksnius peržiūrėti savo strategiją ir taktiką kovoje su nacionaliniu išsivadavimo judėjimu. Užsienio monopolijoms pasidarė aišku tai, kad jos nesugebės ilgai išlaikyti senąją buvusių kolonijų ūkinę struktūrą ir apriboti jų ekonominius ryšius su kitais kraštais.

Dabartiniu metu pagrindinės neokolonizatorių pastangos yra kontroliuoti tą neišvengiamą jaunų nacionalinių valstybių ūkinės struktūros pakitimo procesą. Čia imperializmas naudojasi savo buvusių kolonijų ekonominiais sunkumais ir savo kapitalo, kuris kontroliuoja kalnakasybos pramonę, žemės ūkį, prekybą ir finansus, transportą, dominuojančią padėtimi daugumoje besivystančių šalių.

Kova už naują kelią

Besivystančių šalių ekonomika yra daugiausia monokultūrinė, neturinti nuosavos industrinės bazės. Tai suteikia užsienio monopolijoms galimybes daryti atitinkamą spaudimą "trečiojo pasaulio" valstybėms.

Tuo tarpu charakteringiausias šiuolaikinės Afrikos reiškinys,— kova už nekapitalistinį vystymosi kelią. Ši kova klostosi klasiniu pagrindu, nežiūrint gamybinių santykių charakterio šio kontinento kraštuose. Būtent Afrikoje didžiausias valstybių skaičius pasirinko nekapitalistinę vystymosi kryptį: Jungtinė Arabų Respublika (Egiptas), Alžyras, Malis, Gvinėja, Kongas (Brazavilis), Tanzanija, Azijoje tiktai dvi šalys — Sirija ir Burma. Tai paaiškinama visa eilė priežasčių, o pirmiausia — žymiai mažesniu kapitalizmo išsivystymo lygiu Afrikoje.

Socialistinių šalių pagalba

Politinė Afrikos tautų nepriklausomybė buvo iškovota su didžiule Tarybų Sąjungos ir kitų socialistinių valstybių pagalba. Dabartiniu metu, turėdama diplomatinius santykius su dauguma Afrikos kraštų, Tarybų Sąjunga lygiateisiškumo pagrindais vysto su jais ekonominį bendradarbiavimą.

TSRS prekiauja su 28 Afrikos šalimis, o su 24 iš jų yra pasirašytos prekybinės sutartys.

Nuo 1960 iki 1965 metų prekių apyvarta tarp TSRS ir juodojo kontinento padidėjo beveik du kartus ir sudarė 519 milijonų rublių. Tarybų Sąjunga oficialiai susitarė dėl ekonominio ir techninio bendradarbiavimo su 16 Afrikos valstybių.

Bendra ilgalaikių kreditų suma Afrikos kraštams sudaro daugiau kaip 1,500,000,000 dolerių.

Su Tarybų Sąjungos parama numatyta pastatyti arba išplėsti 330 įmonių ir kitų objektų, iš kurių 118 jau pradėjo duoti produkciją.

Tarybų Sąjungos aukštosiose ir vidurinėse mokyklose mokosi daugiau kaip penki tūkstančiai studentų iš 46 Afrikos šalių.

Ilgalaikiai kreditai ir procentai

Beveik visi Ekonominės Savitarpio Pagalbos Tarybos nariai teikia didelę ir įvairiapusišką pagalbą Afrikos kraštams. Šiai pagalbai apmokėti socialistinės šalys davė ilgalaikius vyriausybinius kreditus, imdamos tiktai po 2.5 procento kasmetinių palūkanų.

Kapitalistinių šalių ir jų tarptautinių finansinių organizacijų keliamos sąlygos buvo ir lieka žymiai sunkesnės: 1967 m. Tarptautinis valiutos fondas padidino savo kreditų apdėjimą iki 6.25 procento per metus, o Tarpamerikinis vystymosi bankas — iki 7.75 procento per metus.

Visa nauda joms pačioms

Pagalba besivystančioms šalims naudinga dar ir todėl, kad įmonės, statomos su socialistinių šalių parama, priklauso joms visiškai, ir pelnas į užsienį neišvežamas. Tuo tarpu ten, kur talkininkauja kapitalistinės firmos, vėliau jos pasiima nemažą nacionalinių pajamų dalį, tuo pačiu sekindamos Afrikos šalių ekonomiką.

JAR, Alžyre, Gvinėjoje ir kitose Afrikos valstybėse su socialistinių šalių parama statomos elektrinės, anglies ir rūdų kasyklos, metalurgijos, mašinų statybos ir metalų apdirbimo įmonės.

Tačiau ne visose Afrikos šalyse yra vienodai geros sąlygos vystyti sunkiosios pramonės šakas. Kai kurios valstybės tai nepajėgia, nes sunkiosios pramonės sukūrimas reikalauja didelių lėšų. Todėl ekonominiu atžvilgiu silpnesniuose kraštuose, kaip Somalyje, Sudane, pirmoje eilėje kuriamos lengvosios ir maisto pramonės šakos.

Patyrimas ir planavimas

Ekonominės Savitarpio Pagalbos Tarybos nariai taip pat perduoda jaunoms Afrikos valstybėms savo patyrimą, planuojant liaudies ūkio vystymąsi. Visa eilė Afrikos specialistų stengiasi susipažinti su planavimo metodika Tarybų Sąjungoje, Lenkijoje, Demokratinėje Vokiečių Respublikoje.

Penkmečio planas Zanzibare buvo sudarytas, padedant VDR specialistams, o Ugandos 1966—1971 metų planas — dalyvaujant tarybiniams specialistams.

Kaip savo pareiga

Ekonominių santykių plėtimą ir gilinimą su besivystančiomis šalimis socialistinės valstybės laiko savo internacionaline pareiga. Tuo pačiu, socialistiniai kraštai turi papildomas galimybes importuoti visą eilę prekių, kurios eina kreditų sąskaita. Pavyzdžiui, pusė importuojamos ilgaplaušės medvilnės įvežama į TSRS iš JAR. Citrusinių vaisių importas 1965 m. į TSRS šalį buvo beveik tris kartus didesnis, negu jų visas derlius Tarybų Sąjungoje. Per paskutiniuosius metus pramoninio progreso dėka keletas Afrikos šalių pradėjo eksportuoti į TSRS kai kurias pramonines prekes.

Kelias į socializmą

Neokolonizatoriai sutinka besivystančiose šalyse vis didesnį progresyviųjų jėgų priešinimąsi. Šios jėgos gerai supranta, kad užsienio kapitalo atžvilgiu reikia laikytis tvirtos ir protingos pozicijos, apribojant jo funkcionavimą. Tačiau pagrindinė perspektyva, sėkmingai atremiant neokolonialistinę ekspansiją, yra, be abejo, nekapitalistinis vystymosi kelias, vedantis į socializmą.

IŠ LAIŠKŲ

Seniau gyvenęs JAV ir daugeliui pažįstamas Kazimieras Kliorys rašo Bronei ir Valteriui Keršuliams:

...Pabaigoje gegužės mėnesio "Neringos" viešbutyje susitikau Ievą Mizarienę ir susipažinau su ja. Kalbėjomės apie pusantros valandos. Draugė Mizarienė padarė man malonų įspūdį. Tai, matyt, žmogus, turintis platų apyratį gyvenimo pažinimui, kupina tikros draugiškumo šilumos. Iš pirmų žodžių aš pajutau tą draugiškumo šilumą ir laisvai, nesivaržydamas galėjau tęsti pokalbį apie viską, kas pirmiausiai iškilo mintyje...

Iš Binghamtono gavau nuo draugės Onos Wellus grupinę pikniko nuotrauką iš 1916 m. Ten, apart Brazdžionio, visa eilė tų laikų pažįstamų ir draugų, tame tarpe ir aš. Jūs, Brone, turbūt negalėjote dalyvauti tame piknike, nes nuotraukoje nėra, taipgi nėra ir jūsų sesutės Viktorijos.

Aš taipgi gavau laišką nuo A. Wellus, kuriame ji aprašo lietuvių binghamtoniečių gyvenimą ir visuomeninę veiklą.

Pasirodo, kad įteiktą S. Vaineikiui mano knygą "Liaudžiai pakilus" skaitė šie binghamtoniečiai: Brazdževičiūtė-Slesoraitienė, Jasilionienė, Žukienė, Pagiegalai, Kazlauskienė, Žolynas, Žydonaitės, Vežiai. Jie visi teigiamai atsiliepė apie knygą. Be abejo, man tai didžiai malonu išgirsti.

"Laisvę" gaunu, nors gana pavėluotai ateina. Dėkoju jums už tai.

* * *

Nuo redakcijos: Gal žingeidu K. Klorio draugams JAV-se žinoti, kad šių metų Lietuvoje leidžiamo "Komunisto 9ame numeryje draugas R. Šarmaitis savo straipsnyje "Lietuvos Komunistų partijai — 50 metų," tarp kitų 1917 metų bolševikų Lietuvių sekcijos, mini ir K. Klorį. Kitais žodžiais, išvykęs iš JAV, K. Klorys nesėdėjo rankas sudėjęs, bet tęsė savo veiklą už darbo žmogaus išsivadavimą.

DVI ŽYMIOS SUKAKTYS

Mikas Petrauskas ir Stasys Šimkus — du talentingi kompozitoriai, didžiai nusipelnę tiek nacionalinei lietuvių muzikai, tiek iš viso Lietuvos, o taip pat ir Amerikos lietuvių kultūrai. Šiemet, spalio mėnesį, minėtinos šių didžių muzikos vyrų sukaktys: **spalio 15 d. sukanka 25 metai nuo Stasio Šimkaus mirties, o spalio 19 d.—95 metai nuo Miko Petrausko gimimo.**

Mikas Petrauskas — vienas ryškiausių profesionaliosios lietuvių muzikos pradininkų. Gimė jis 1873 m. Švenčionių apskrityje, Palūšėje. Mokėsi Rokiškio vargoninėkų mokykloje ir Peterburgo konservatorijoje. Jis sukūrė ir 1916 m. Vilniuje pastatė pirmąją lietuvišką operą "Birutė." 1907-1920 m. nuveikė didelius darbus Amerikos lietuvių kultūriniame, visų pirma—muzikiniame gyvenime. Mirė M. Petrauskas 1937 m., palikęs didelį pluoštą brandžios kūrybos: operą "Eglė žalčių karalienė," apie dvidešimtį operečių, daug originalių bei harmonizuotų liaudies dainų. (Plačiau apie M. Petrauską—žemiau talpiname S. Šimkaus straipsnyje.)

Stasys Šimkus — įžymus kompozitorius, chorų ugdytojas, dirigentas. Gimė 1887 m. Seredžiaus valsčiuje, Motiškių kaime. Mokėsi Vilniaus muzikos mokykloje, Varšuvos, Peterburgo, Leipcigo konservatorijose. Aštuoniolikos metų būdamas, pradėjo savarankiškai vadovauti chorams, ruošti "klojimų vakarus," kūrė dainas. Pirmojo pasaulinio karo metais buvo išvykęs į Ameriką. 1920 m. grįžęs į Lietuvą, Kaune vadovavo "Dainos" draugijos chorui, 1923-1930 metais vadovavo Klaipėdoje savo isteigtai konservatorijai. Vėliau gyveno Kaune—dirigavo operos spektakliams, simfoniniams koncertams, įvairiais kitais būdais energingai reiškėsi muzikiniame gyvenime. Mirė 1943 m.

Stasys Šimkus sukūrė daug originalių bei daug harmonizavo liaudies dainų. Didesni jo kūriniai — opera "Kaimas prie dvaro," trys kantatos, simfoninė poema "Nemunas" ir kt.

Atskirai paminėtina jo visuomeninė - publicistinė veikla.

Artėjant šioms dviems didžiu muzikų sukaktims, pateikiame Stasio Šimkaus straipsni **"M. Petrauskas—kompozitorius ir muzikos veikėjas,"** 1937 m. išspausdintą "Naujosios Romuvos" žurnale, tikėdamiesi, kad tai daugeliu atžvilgių bus įdomu mūsu skaitytojams. Straipsnis kiek sutrumpintas.—**Redakcija**

Iš Šimkaus straipsnio apie Petrauską

...M. Petrausko vaidmuo tautinės mūsų muzikos augime išskirtinis. Jisai pirmas iš lietuvių atėjo į tauta kaip profesionalas muzikas menininkas ir **lietuvis patriotas,** visas savo jėgas mesdamas tautai, kurdamas jai muziką, organizuodamas muzikos būrius žmonių, auklėdamas mūsų meno pajėgas, gilindamas visuomenės susipratimą apie muziką ir skatindamas ją pamėgti.

Kad pakeltų lietuvį kultūriškai

Kaip Kudirkos meninė kūryba buvo tam, kad duotų kylančiai tautai kultūrinį supratimą, vaizdžiai išaiškintų lietuvio skurdą ir vergavimo priežastis, taip M. Petrauskas visą savo gabumą ir sumanumą atidavė tam, kad lietuvį išvestų į muzikos meną, iškeltų mūsų senovės kilnumą, didvyriškumą. Į M. Petrauską žiūrėti tik kaip į menininką, kurio obalsis yra "menas menui" būtų klaidinga. kaip Kudirka, Vaičaitis, Vaižgantas, Maironis rašė tam, kad prikeltų tautą, taip ir M. Petrauskas skleidė dainas, šokius, sceniškus veikalus tam, kad pakeltų kultūriškai lietuvį.

Tai ano laiko stipresnių intelektų religija. sukelianti ekstazę ir pasiaukojimą. 1906 metais mes turėjome savo muzikos literatūroje pačių lietuvių kūrybos vos keliolika dainų, o M. Petrauskas Vilniuje jau statė operą "Birutė," kurioje muzikos, ir šių dienų mastu imant, yra gražios, nuoširdžios, net 66 spausdinti puslapiai.

"Birutės" pastatymas ir pakartojimai turėjo mūsų tautiniam ir kultūriniam atgimimui epochinės reikšmės. Jo dainų romantiška ir skaisti harmonija taip pat gražiai jaudino tų laikų klausytoją, kaip nauja, dar negirdėta lietuviška daina.

Pamenu, kai 1906 metų pradžioj aš patekau į Vilnių ir išgirdau Petrausko chorą ir jo dainas. Klausydamas verkiau ir virpėjau kaip lapas. Išaugintas Naujalio ramioj, griežtoj harmonijoj, kurioje mūsų daina įgaudavo niūrumo, M. Petrausko kitaip traktuojamoj dainoj aš pajutau mūsų dainą kitokiose, gracingose linijose ir varsose, ją skaisčią ir skraidančią...

M. Petrausko kūryba

...Iš viso M. Petrausko parašytos muzikos susidarytų per 2,000 didelio formato spausdintų puslapių. Apie 1,000 puslapių muzikos yra atspausdinta Amerikos lietuvių lėšomis... Iš sceniškųjų jo kūrinių, atrodytų, geriausi yra "Birutė". "Velnias išradėjas" ir "Eglė žalčių karalienė", kurie, pagal šių dienų techniškuosius orkestro reikalavimus atnaujinti, galėtų gerai skambėti. Visi veikalai yra perdėm persisunkę lietuvių motyvais ir melodijų linijomis. Jo operetės, kaip ir visos operetės, yra tam tikro lengvo stiliaus, jos gali būti statomos, kur operetė pageidaujama ir mėgstama. Joms taip pat reikalingas būtų tam tikras šių denų reikalaujamas remontas, kadangi jos buvo rašomos menkiems orkestro sąstatams, Amerikos lietuvių teatrui.

Jo didelis darbingumas

M. Pttrausko, kaip minėjau, pavyzdinga ypatybė, be kitko, buvo nepaprastas darbingumas. Jo rankraščius vartant, matome, kad jis dirbo ir naktimis, ir kelionėse, vagone, ir pakely, apsistojęs viešbučiuose. Ne be reikalo jo užrašuose išrašyta sau pavyzdžiu Budos žodžiai: "Visuomet, kada tik esi vienas, dirbk ir dirbk: pailsėsi, kai ateis kas nors (juk vis tiek ateis) tavęs atlankyti ir reikės apie niekus kalbėti" To Budos patarimo jis klausė iki paskutinės dienos...

Petrapilio ir Vilniaus laikais M. Petrauskas parašė pačias gražiausias savo dainas ir "Birutę". Patekęs į Petrapilį rusų tautinės muzikos mokytojo Rimskio Korsakovo sceninės kūrybos pačiu žydėjimo metu, matyt. paveiktas jo, jis pasiryžo sukurti lietuviškosios muzikos teatrinį meną. Pradėjo "Birutę," darydamas planus visai eilei sceninių kūrinių.

Petrauskas Amerikoje

Deja, 1907 m. buvo priverstas persikelti į Ameriką, į labai nedėkingas, ypač tais laikais, muzikos kūrykos aplinkybes. Su entuziastingais muzikos užsimojimais jis eilę metų veikė Čikagoje, įkurdamas muzikos draugiją "Birutę". o vėliau — Bostone įkurdamas muzikos draugiją "Gabiją"...

Amerikos lietuviai visos mūsų tautos gyvenime jau keliasdešimt metu vaidina labai žymią rolę. Be tiesioginės medžiaginės paspirties Lietuvoje saviesiems, iie nuoširdžiai teikia visiems Lietuvos reikalams savo pagalbą darbu, pinigais ir jausmais...

M. Petrausko apie 20 m. gyvenimas Amerikos lietuvių tarpe buvo lyg tėvynės atpildas už jų rūpesčius ir sielojimąsi tautos reikalais ir vargais. 1907 m., kada M. Petrauskas persikėlė Amerikon, plačiųjų Amerikos lietuvių sluoksnių dvasios kultūros stovis buvo liūdnas. Štai pora pavyzdžių. Koncertuoja Petrauskas vieno saliūno svetainėje. Koncerto metu pasigirsta balsas:

Apie Amerikos lietuvių kultūrinį lygį

— Gana dainuoti, geriau tu mums prakalbą pasakyki!

Mikas kalba apie tai, kur jis gimė, kur mokinosi. Pasigirsta vėl iš salės balsai:

— Tu prakalbų nemoki sakyti! Tad vėl dainuok!

Kitame mieste Petrauskas koncertuoja vėl saliūno svetainėje. Sudomina klausytojus, ir tie ramiai klausosi. Įeina saliūninininkas.

— Gana to koncerto, gana tų dainų! Tu man biznį gadini.

Ir nutraukė koncertą, o klausytojai sugrįžo baran.

Kiekvienoj kolonijoj, jeigu kur buvo kibirkštėlė dvasios šviesos, tai ji spindėjo kokio vieno ar kito kilnesnio asmens pasiryžimu ir triūsu. Ir tai tie savanoriai idealistai pamažu išjudino šimtus tūkstančius lietuvių.. Miko atvykimas Amerikon tenykščiams lietuviams buvo pačiu laiku. Jis, kaip kantrus pedagogas, auklėtojas, pamažu surinko juos vienon vieton, išmokė dainuoti, vaidinti, gražesnio elgesio išmokė. Nors retkarčiais išvadindavo juos iš karčiamos saliūno į savo sukurtą teatrą, taikėsi prie jų kuklaus meno skonio, rašydamas ir statydamas jiems operetes. Be muzikos draugijų, jis įsteigė mokyklą, konservatoriją, kurioje dešimtimis pramokė dainuoti, groti ir įvedė juos į aukštesnį kultūros lygį.

Šiandieninis Amerikos lietuvių muzikos vertas pasigėrėjimo laipsnis yra tiesioginė M. Petrausko kantraus darbo, jo, kaipo auklėtojo, būdo pasiekta išvada. Tie jauni Amerikos lietuvių talentai, kurius dažnai girdime laimint stipendijas bei dovanas, dažniausiai yra vaikai tų tėvų, kurie buvo M. Petrausko auklėtiniai ir mokiniai. Tai neįkainuojamo darbo rezultatai, kurie nepaliaus vystęsi ir žydėję.

Pačią meniškąją M. Petrausko kryptį gyvenimas Amerikoj gal kiek nulygino amatoriškumo pusėn. Bet laikytis to dėsnio, kad muziką reikia rašyti tik eksportui arba ateičiai, taipogi yra klaidinga. M. Petrausko veikla Amerikoje yra pavyzdingas darbas, kaip reikia muzikalinti liaudį. Jis buvo tikras to darbo apaštalas.

Labai tiktų ir Lietuvai

Man dažnai kyla mintis, kaip būtų naudinga turėti tokią Chicagos "Birutę", Bostono "Gabiją" pas mus Šiauliuose, Marijampolėje, Alytuj, Panevežy, Telšiuose ir kt., kur to miesto ir plačios apylinkės muzikos meno gyvenimas suktųsi koncertais, teatro pastatymais ir t.t, kur mūsų miestų visi, kultūrą mylintieji, susispiestų menu ir kilnumu pakvėpuoti.

.... Šių dienų mūsų muzikos gyvenimo visos sritys susimetė Kaunan, ir daugumas jų sustingo, subiurokratėjo, plačią šalį lyg palikdamos be planingos muzikinės globos ir auklėjimo. Muzikos jėgos ir muzikos darbui tiekiami ištekliai pasakiškai nelygūs su anų laikų daviniais. Tačiau muzikos judėjimo, pagrindiniai tautos muzikinio kultūrinimo veiksniai šiandien nėra taip jau pasakiškai skirtingi.

Muzikos padėtis Lietuvoje

Šiandien, kada Kaunas gausus savų ir svetimų muzikų, nė muzikos laikraščio, net reikalingiausių muzikos vadovėlių ir muzikos mokslui reikalingų knygų nespausdiname..., su sunkumais atspausdinamas vienas kitas dainų sąsiuvinys, kitam kam nesurandama leidėjo.

Aš nebandysiu ieškoti visam tam priežasčių—jų yra įvairių, bet tenka konstatuoti, kad muzikos judėjimas Lietuvoje pasisuko į kitus kelius, kurie, mano manymu, yra persvarstytini ir taisytini.

Telydi jo vardą lietuviška padėka

Visą M. Petrausko muzikos darbą peržvelgus, mes matome, kad jis muzikos judėjimą lietuviuose varė visais pagrindiniais muzikos barais. Vienur jam pavyko nuveikti daugiau, kitur mažiau, kaip kad visiems dirbantiems. Jis stojo į darbą pačiu reikalingiausiu Lietuvai metu, ir už jo pastangas, už jo triūsą ir darbą per ilgus metus telydi jo vardą lietuvių padėka ir pagarba.

Rio de Žaneiro konditeriai miesto 400-ųjų metinių proga iškepė puspenkto metro aukščio ir 1,300 kilogramų svorio tortą. Jo paragauti galėjo 24 tūkstančiai svečių, dalyvavusių iškilmingame minėjime.

ĮVAIRIOS PASTABOS

"Keleivio" bendradarbis dipukas J. Vilkas pliekia kailį savo draugams ponams "Viso Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo" atstovams, kad jie per keturias dienas New Yorko mieste seimavojo ir nenutarė, kokiu būdu ir kada bus išvaduota jo tėvynė. Kaip praeito karo metu jo tėvynė buvo labai didelėje bėdoje, tai J. Vilkas, palikęs ją ir viską, bėgo lyg tas zuikis šunies vejamas.

Man rodos, J. Vilkas labai gerai žino, kad tuos jo baramus atstovus lietuviai neišrinko ir nesiuntė į seimą rėkauti. Jie niekam daugiau neatstovauja, kaip tiktai patys sau, ir jie nieko daugiau nemoka, kaip tiktai sekti paskui Romos katalikų kunigus, poterius kalbėti ir vieną dalį lietuvių siundyti prieš kitą dalį.

-:- -:- -:-

Montrealio miesto Lietuvių Romos katalikų parapijos prabaščius P. Jucevičius praeitą vasarą buvo nuvažiavęs į Lietuvą pasisvečiuoti. Sugrįžęs atgal namo į Kanadą pradėjo rašyti, kad jis nieko gero ir gražaus nematė, nes visur juoda ir tamsu!

Matomai, tas prabaštėlis rašo pagal savo juodą sutaną, ir užmiršo savo pono dievo prisakymą "Nekalbėk neteisingai prieš savo brolius ir seseris lietuvius, ir negundyk lietuvių vienus prieš kitus, nes papildysi labai didelį smertelną grieką." Bus negerai, nes už tai tave dievas pakoros labai sunkiai!

-:- -:- -:-

South Side Pittsburgh, Pa., 1950 m. vasario 16 d. lietuviai Romos katalikai buvo surengę atpuską, neva Lietuvos nepriklausomybės minėjimą. Pamokslininkas buvo pakviestas iš Maspeth, N. Y., lietuvių Romos katalikų parapijos prabaščius Jonas Balkūnas.

Iš pradžios jis pasakė neblogą pamokslą. Bet baigdamas ėmė ir sugadino, sakydamas: "Lietuviai katalikai iš senų čėsų turi labai galingą ginklą, tai maldą. Ir paprašė, kad visi sustotų ir visi sykiu sukalbėtų "Tėve mūsų."

Dabar, 18 metų praėjus, tas prabaštėlis pamatė, kad tas jo galingas ginklas niekur kitur nė jokios galybės neturi, kaip tiktai tarpe senų davatkėlių. Tai ir viskas. Tai dabar jis tą savo seną ginklą "Tėve mūsų" išmetė lauk kaip "no good any more" ir parašė savo naują ilgą maldą. Ir jis tą savo naują maldą kalbėjo tame dipukų tėvynės vaduotojų seime. Kažin, ar "ponui dievui" bus arčiau prie širdies?

"L" skaitytojas

1968 spalio 1 d.

Matematikų konferenc

Vilniaus Valstybiniame pedagoginiame institute dvi dienas vyko Lietuvos matematikų tradicinė devintoji konferencija. Ji kartu buvo ir matematikų draugijos suvažiavimu, kuris šaukiamas kas treji metai. Jame dalyvavo daugiau kaip šimtas Lietuvos aukštųjų mokyklų dėstytojų, mokslo įstaigų specialistų bei vidurinių mokyklų mokytojų.

Šešiose sekcijose buvo perskaityti 72 pranešimai. Vokietijos Demokratinės Respublikos Graifsvaldo universiteto profesorius daktaras L. Bitneris, Vilniaus universiteto svečias, skaitė pranešimą programavimo klausimais.

Suvažiavime išrinkta nauja Lietuvos matematikų draugijos valdyba. Jos pirmininku trečią kartą išrinktas akademikas J. Kubilius.

Augimo hormonas

Berkeley universiteto (Kalifornijoje) mokslininkų grupė išskyrė žmonių augimo hormoną ir ištyrė jo sudėtį. Nustatyta, kad hormoną sudaro 188 įvairios cheminės medžiagos.

Chemikų draugijos žurnalas, pranešęs apie mokslininkų tyrimus, pažymi, jog tai yra svarbus žingsnis kuriant preparatą, kuris galėtų reguliuoti žmonių augimą.

Nauja mokykla atvėrė duris

Panevėžys.—Plačiais langais į Daukanto gatvę sužiuro erdvus keturaukštis pastatas. Tai nauja Panevėžio mokykla, kuri ką tik atvėrė duris II pradinės mokyklos mokiniams. Į naujas, dažais tebekvepiančias švarutėles klases atėjo 500 mažųjų moksleivių.

Senoji mokykla, kukliai rymanti Domaševičiaus gatvės liepų pavėsyje, vos ne-vos talpino šį dideli, galima sakyti. pačių judriausių moksleivių būrį. Teko dirbti 2 pamainom. Nauiose patalpose mokiniai galės mokytis viena pamaina.

Atskira biblioteka, medicinos kabinetas — visa tai kiek neįprasta ir mokiniams, ir mokytojams, tačiau taip gera ir reikalinga. Juk senojoje mokykloje viskas tilpo viename kambaryje. Ten nebuvo net bufeto — mokiniams teko pietauti III vidurinės mokyklos valgykloje. O štai naujose patalpose įrengta ne tik 180 vietu valgykla, bufetas, bet ir erdvi sporto salė.

Lietuviškų filmų savaitė

Tadžikijos sostinėje prie didžiausio Džami kino teatro plevėsavo Tarybu Lietuvos vėliava: prasidėjo lietuviško kino savaitė. Šio draugystės festivalio atidarymo iškilmėse kino mėgėjai sveikino Lietuvos Ministrų Tarybos Valstybinio kinematografijos komiteto pirmininką V. Baniulį, režisierių R. Vabalą, aktorius I. Garasimavičiūtę ir J.Rygertą.

Kino šventės programoje buvo nauji Lietuvos ekrano meistrų filmai "Laiptai į dangų", "Mažasis princas", taip pat geriausios ankstesniu metų juostos.

Festivalio dienomis Dušanbėje įvyks dviejų respubliku kinematografininkų kūrybinė diskusija.

Auksinis "ančiukas"

Aukso gabalą, savo forma primenantį ančiuką, Kolymos kasyklose rado buldozerininkas G. Antonenka. Radinys sveria 380 gramų.

Mokslininkai, studentai Baltijoje

Klaipėdos Hidrometeorologinės observatorinės mokslinis-tiriamasis laivas "Jūratė" dažnai skrodžia Baltijos jūros bangas. Tai vienintelis tokios paskirties laivas mūsų uoste. Jo įgula, kartu su Hidrometeorologinės observatorijos ekspedicija, atlieka įvairius moksliniustiriamuosius darbus Baltijos jūroje. Šio laivo paslaugomis dažnai naudojasi įvairios mokslinės organizacijos, o taip pat respublikos Mokslų akademija. Šiuo metu pagal Valstybinio Okeanografijos instituto Leningrado skyriaus užduotį "Jūratės" ekspedicija Baltijos jūroje atlieka srovių struktūros tyrimus.

Be to, kiekvieneriais metais "Jūratėje" atlieka gamybinę praktiką nemažas būrys būsimųjų hidrologų ir okeanografų.

Nuotraukoje: moksliniame-tiriamajame laive "Jūratė" atliekantis praktiką Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko universiteto studentas Kęstutis Kilkus nuleidžia į vandenį raidžiaspaudį malūnėlį Baltijos jūros srovėms matuoti.

B. Aleknavičiaus (ELTOS) nuotr.

LABĄRYT!

Rausvas gaisras žėruoja už girių,
Skuba juodąją naktį išvyt.
Vyturėliai padangėj pabiro:
—Labąryt! Labąryt! Labąryt!

Vėjas, miglą nuo pievų nupūtęs,
Kviečia saulę:
—Perlus rink, saulyt!
Skamba krūmuose kankliai lakštutės:
—Labąryt! Labąryt! Labąryt!

Kelia bokštus pušų žalios pilys,
Gintarinis lietus ima lyt.
Dindi, skamba varpelis—dagilis:
—Labąryt! Labąryt! Labąryt!

Groja smuikais strazdai, volungės,
Skuba būgną dudutis daužyt:
—Saulė kėlės!
Žydėkite, gėlės!
—Labąryt! Labąryt! Labąryt!

A. Matutis

A. B. SALIETIS

Daug geros informacijos apie Kiniją ir jos praeitį

Prieš trejetą metų Amerikoje išleista anglų kalba knyga "Crippled Tree" ("Šlubuojantis Medis") tik dabar pateko į mano rankas. Tai įdomi, lengvu stiliumi parašyta knyga, suteikianti apsčiai naudingos informacijos apie tą didžiulį Azijos kraštą.

Knygos autorė yra Han Suyin, kinietė, kurios plunksnai priklauso ir šios knygos: "Destination Chungking," "A Many-Splendored Thing," "And the Rain May Drink," "The Mountain Is Young," "Two Loves" ir "The Four Faces." Nė vienos šių knygų neskaičiau, bet spėju, kad ir jos turi nemažai literatūrinės bei istorinės vertės.

Han Suyin "Suluošinto Medžio" turinys susideda iš nemažai istorijos, pusėtinai daug biografijos ir gerokai autobiografijos.

Žodis apie autorę

Jos tėvas buvo kinietis, o motina belgė. Ypač pabaigoje pereito šimtmečio kiniečių tuokimasis su europiečiais buvo gana retas atsitikimas. Skirtinga tautinė bei rasinė kilmė, aišku, veikė neigiamai. Bet gal dar žiauriau jaunuolių laimę žalojo jų skirtingos religijos. Autorės motina buvo fanatiška katalikė, o tėvas taip pat griežtai laikėsi savo religijos, nes jam atrodė, kad jeigu jis jos atsisakytų, tai taptų savo tautai ir kraštui išdaviku. Pav., buvo laikų, kai jis manydavo, šeimą reikėtų apriboti. Margueritte gimdydavo labai sunkiai, bet gimdydavo beveik kasmet. Po kiekvieno gimdymo jau ir ji pati prisiekdavo, jog šis jau bus "paskutinis." Deja, katalikų kunigas ją pagąsdindavo nedavimu išrišimo, jei ji "pasipriešintų gamtai," ir visi jos pažadai nueidavo vėjais. O tai buvo baisi nelaimė.

Jų duktė Rosalie, mūsų autorė, buvo smarki, gabi mergaitė. Bet jai buvo sunku. Viena, ji nebuvo gražuolė, antra — jos labai nemylėjo jos motina, o neapsakomai mylėjo jos sesutę Tizą. Mat, Rosalie buvo panaši į tėvą, vadinasi, ji kinietė, o Tiza — panaši į motiną, vadinasi, ji— europietė!..

Labai smarkus tarp tėvų susikirtimas įvyko, kai atėjo laikas mergaites leisti į mokyklą. Tėvas norėjo jas leisti į viešąją mokyklą, bet motina griežtai užsispyrė, kad jos eitų į katalikų bažnyčios išlaikomą mokyklą. Ji šaukė: "Aš nenoriu,kad mano vaikai užaugtų komunistais ir vieną tamsią naktį man gerklę papiautų!" (394 p.). Aišku, lamėjo motina.

Bet jau kad ir tokioje mokykloje pasireiškė būsimosios autorės nepaprastas būdas. Pav., mokykloje minyškos mokė, kad Šv. Juozapas ir Marija buvo kiniečiai, gimę Shantungo provincijoje. Rosalie užprotestavo, nes ji girdėjusi, kad vakariečių mokyklos moko, kad jiedu buvo gimę Judėjoje, ir yra žydai. Už tai ji buvo jėga išmesta iš klasės, ir tik per motinos ašaras davatkos sutiko jos viskai neišmesti iš mokyklos (394 p.).

Ji norinti būti teisinga ir objektyvi

Autorė sako, kad ji nebuvo ir nėra komunistinė, bet stengiasi būti objektyviška. Po 1949 metų revoliucijos ji beveik kasmet sugrįžta į tėvų žemę (ji gyvena Paryžiuje) sekti ir studijuoti jos gyvenimą. Ji kritikuoja tuos, kurie gyvena praeitimi ir tebelaukia jos sugrįžtant, kuomet ji niekados nebesugrįš (17-18 pp.).

Han Suyin nesivaržo dėl žodžių pasmerkimui užsienių imperialistų — anglų, vokiečių, rusų, prancūzų, austrų, japonų, amerikiečių—, kurie, kaip žinia, 1900 m. bendromis jėgomis Kinijos teritoriją tiesiog sumėšinėjo, ją pasidalydami į sferas su ekstrateritorinėmis privilegijomis ir teisėmis. Ji nepasigaili ir krikščionių misionierių, kurie plūdo į Kiniją atversti kiniečius prie krikščionybės ir tapo biauriausiais imperialistų įrankiais. Jie elgėsi su kiniečiais taip, jog, pasak autorės, kiniečių akyse "Kristus tapo simboliu ne šviesos, bet opiumo, ne žmonijos išganymo, bet Kinijos apiplėšimo" (164 p.).

Apie Sun Yet-seną ir 1911 metų revoliuciją

"Sun įtaka buvo tarp smulkių krautuvininkėlių, darbininkų, coolies ir jaunųjų prekybininkų, kurie buvo pasirengę už jį numirti," sako Han Suyin (171 p). Ji nurodo, kaip imperialistinės jėgos 1911 metų revoliuciją, kuri nuvertė Manchu dinastiją ir Kiniją paskelbė respublika, sutiko su didžiausia baime, Sun Yet-seną vadino "pasiutėliu," "romanticistu" ir t. t., ir ryžosi jaunutę respubliką sutriuškinti. Pasitikėdamas, matyt, jų "gera širdimi," Sun Yet-senas kreipėsi į imperialistines jėgas padėti Kinijai susitvarkyti, atsistoti ant kojų. "Bet Sun Yet-seno atsišaukimas ne tik buvo neišgirstas ir net nepaskelbtas, bet dar buvo viskas daroma jį ir jo Revoliuciją nuverst" (263 p.). Bet jų pastangos buvo veltui, Sun Yet-seno idėjos laimėjo...

Komunistai ir 1949 metų revoliucija

"Suluošintas Medis" autorės pirmoji "pažintis" su komunistais buvo labai įdomi. 1949 metais ji buvo dar jaunutė mergaitė, moksleivė katalikų bažnyčios mokykloje. Kartą ji su tėvais vaikštinėjo gatve ir prie vienos sienos pamatė didžiulį valdžios skelbimą, kuriame sakoma:

"Septyni komunistai sučiupti urve. Įsakyta tuoj šiuos kirminus nužudyti. Komunistų įkvėptas geležinkelininkų darbininkų streikas sulaužytas; streiko vadai suareštuoti."

Ir štai pokalbis:

"Papa, kas yra komunistai?

Papa: Jauni kvailiai.

Mama: Ko jie nori?

Papa: Ji klausia apie raudonuosius.

Mama: Raudonieji? Jie nužudytų mus mūsų lovose, jei tik jie galėtų. Rusijoje jie paėmė kūdikius ir kabinėjo ant aštrių kuolų prie pat jų motinų. Jie žudo ne tik kunigus ir minyškas, bet ir savo motinas."

Papa sako, kad komunistai žygiuoja pirmyn, kad pietuose jų pilna. Mama šaukia:

"Jeigu jie ateitų, aš bėgčiau. Tu gali pasilikti šioje baisioje šalyje, jeigu tu nori. Galimas daiktas, kad iums raudonieji patinka. Bet aš nelauksiu, kad jie mane nužudytų ir kad po mano akių nužudytų mano mažas mergaites. Aš bėgsiu!" (365-367).

Įdomu, kad vietoje išsigasti, mergaitė jais susidomėjo ir norėjo daugiau apie juos sužinoti.

Ilgai laukti nereikėjo. Pati savo akimis pamatė gatvėse komunistus su nukirstomis galvomis. Tai buvo Chiang Kai-šeko valdžios darbas.

Greitai Rosalie sužinojo, kad esama komunistų ir tarp tėvo draugų bei kaimynų.

Rosalie nemažai baisių dalykų apie komunistus girdėjo ir nuo 1917 metu Spalio revoliucijos pabėgusių rusų baltagvardiečių, kurių, kaip žinia, tais laikais Kinijoje buvo tūkstančiai. Baisių dalykų apie komunistus ji skaitė ir valdžios kontroliuojamoje spaudoje. Katalikų mokykloje buvo kalbama, kad "komunistai žudo vyrus, jų kareiviai dalijasi moterimis, vaikai buvo naverst raudonaisiais ir verčiami žudyti savo motinas" (440-441 pp.).

Tikrai stebėtis reikia, kad Han Suyin, tokioje aplinkoje auklėjama ir taip antikomunizmu nuodijama, neprarado blaivaus proto ir objektyvumo.

Kaip 1949 m. revoliuciją sutiko įvairios klasės?

Han Suyin sako:

"Žmonės, kurie, kaip mano tėvas, nebėgo, kai komunistų valdžia paėmė galią 1949 metais, buvo visokiu būdu. Tikrenybėje bėgo palyginti tik keli, ir tie pabėgo iš suvakarietintos aukštos klasės. Žmonės, kaip mano tėvas, buvo tam pasiruošę Kuomintangui, jog nors jie ir nepasitikėjo komunistais, bet manė, kad geriau bet kas už Čiang Kai-šeką. Inžinieriams, gydytojams, profesoriams, tarnautojams, mažai tesiinteresuojantiems arba visiškai nesiinteresuojantiems politika, užteko korupcijos, nepaisymo, purvinų metodų ir policijos teroro. Daugumą jų troško civiliniam kamui galo ir šalies pastatymo ant kojų, ir kad jie galėtų darbuotis saugume ir ramybėje. Žinoma, tarp jų buvo ir su netaip garbingais motyvais žmonių. Tūkstančiai buvo valdininkų ir militaristų tarnavusių Kuomintangui, kurie nuėjo pas komunistus paskutiniais keliais mėnesiais, kai pamatė, kad jie laimi. Kiek tu silpnavalių ir biurokratų, kurie dabar reiškėsi dideliais (revoliucijos) entuziastais, iš tikrųjų buvo slapti Kuomintango pastatyti agentai ir tik laukė patogaus laiko iš vidaus sugriauti naująją sistema"? (54-55 pp.).

Čia kalbama apie priešiškas klases. Dirbančioji liaudis komunistų laimėjimą sutiko iškėstomis rankomis.

Toliau:

"Aš pati sugrįždama į Kiniją 1956 metais ir paskui kiekvieneriais metais, sutikau ir kalbėjausi su tuzinais žmonių, kuriuos aš pažinojau tada, kada mano vyras buvo Kuomintango armijos generolas. Aš sutikau kai kuriuos jo militarinius kolegas, pirmiau tarnavusius Čiang Kai-šeko režime, ir dabar dirbančius komunistų valdžiai. Jie buvo aktyvūs, sveiki, naudingi ir remią Naująją Kiniją. Kas mane nustebino, tai tas, kad toks mažas % jų tarpe buvo politiniai nukentėjusių. Tarp tų žmonių, buvo gyvenančių Pekine, dirbančių arba dėl senatvės gyvenančių iš pensijos, yra gerokas skaičius buvusių senų karo lordų, su šimtų komunistinių revoliucionierių, nužudytų ar nukankintų, krauju ant jų budelių peilių... bet štai jie nepaliesti, Pekine! Bet čia Kinija! Štai kodėl Kinijos Revoliucija išsiskiria iš visų kitų revoliucijų, ir kodėl tiek tokių žmonių, kaip mano tėvas, stojo po jos vėliava. Ji nežudė tik taip sau, be atodairos. Ji atleido tiems, kurie atgailavo ir sakė tiesą. Šioje revoliucijoje vietos buvo visiems, net eks-Manchu imperatoriui" (56 p.).

Revoliucija laimėjo ir įsitvirtino. Su tuo gimė naujа Kinija. Čia jau kitas istorijos lapas. Jis nebepriklauso šiai knygai.

WORCESTER, MASS.

LMS 50-ies metų sukaktis

Spalio 6-ą Lietuvių Meno Sąjungos Antroji Apskritis dainomis Olympia Parke atžymėjo 50-ies metų gyvavimo sukaktį. Kai kas sako, kad daugiau negu 50 metų praslinko nuo šios meno organizacijos įsikūrimo.

Kai 1936-aisiais metais atvažiavau, tuomet buvo Massachusetts valstijoje keli chorai. O dabar visoje Naujojoje Anglijoje beturime tik du. Worcesteriečiai išsilaikė tvirčiausiai.

Na, apie jubiliejinę programą.

Pirmausia prašau meninkus dovanoti man už tai, jeigu kai ką netiksliai atžymėsiu, nes ne viską pavyko pasižymėti—negalėjau dainų išklausyti.

Biskį po trečios valandos popiet M. Sukackienė sutrauktai pažymėjo, kad meninės veiklos pradžioje buvo labai blogos sąlygos mums į svetnmą šalį atvykusiems su mažu mokslu, su atsivežta daina iš šiaudais dengtos bakūžės. Ji perskaitė gautą laišką nuo Alberto Laurinčiuko, kuriame apgailestaujama, kad jis su šeima negali su mumis dalyvauti, ir kuriame sveikina rengėjus ir linki visiems geros sėkmės meno srityje ir kitokioje žmonijos labui veikloje.

Hartfordo Laisvės Choras, vadovaujant Wilmai Hollis, pakviestas dainų programą pradėti. Wilma sakė, kad jau 24 metai, kai ji vadovauja Laisvės Chorui. Priminė mums, kad lietuviai ir toliau daugiausia dainuotume liaudies dainas, nes jos esą primenančios: girioj, lauke bei bakūžėj jaunose dienose dainuotas dainas.

Su "Naktis svajonėmis papuošta" daina programa prasidėjo. Nors Wilma skundėsi, kad jų choras mažėja, bet dainoje įgudę dainininkai gražiai naktines svajones dainavo.

Man atrodė gražu, kuomet visos Hartfordo choristės buvo pasipuošę baltomis sukniomis ir su raudonomis prie krūtinės prisegtomis rožėmis.

Prieš dainuojant antrą dainą, buvo priminta, kad ji yra dovana Bronislavo Simonavičiaus. Kartotinai dainuojant "tra, la, la, la" publika prisidėjo, ir tas visus sužavėjo.

Kuomet Wilma pasakė, kad sekama daina bus "Girioj," girdėjosi: "Ši daina yra sunki, ar jie išveš?" Dainą baigus, publika už gerą atlikimą smarkiai plojo.

Su "Vilniuj žydi liepos" Laisvės Choras baigė šiame dainų koncerte jiems skirtą programos dalį.

Elena Brazauskienė, prieš pradedant dainuoti, pažymėjo, kad pasaulyje nėra taikos, kurios mes trokštame, tai ji dainuos dainą "Taika." Elena maloniu balsu puikiai sudainavo ne tik svarbiais žodžiais dainą už taiką, bet gražiai sudainavo ir "Ramunėlę."

Irena Janulienė su Helena Janulytė-Smith (sopranо ir alto duetas), kaip ir visuomet, puikiai sudainavo dvi iš meilės ir liaudies vargus menančių žodžių supintas daineles. Joms akompanavo graži jaunuolė, rodos, Unice Smith. Daugiausia akompanavo Helena Janulytė-Smith.

Beje, Hartfordo Laisvės Chorui akompanavo taipgi graži jaunuolė Lora Holleran.

Matyt, Albinas Daukšys gerai progresuoja. Jis sudainavo dvi daineles. Jo ryžtas pagirtinas. Tęsk, Albinai, gerą darbą tolyn.

Al. Daukšys ir I. Janulienė duetavo porą smarkių dainų. Jiems mūsų publika ne tik už malonų dainavimą, bet ir už gražią išvaizdą smarkiai plojo.

M. Sukackienė suminėjo keletą seniai buvusių gerų dainininkų, per kelias dešimtis metų mene veikusių: V. Putvinskaitę (Balkienę), M. Jablonskaitę (Meškienę), M. Sukackienę, Visockienę, B. Simonavičių, J. Sakalauską ir keletą kitų. M. Meškienė pristatydama M. Sukackienę, teisingai sakė, kad ji daug svarbių darbų meno srityje atliko.

Kai I. Janulienė dainavo solo "Kaip gera buvo pas močiutę būti," manau, daug senukių mintimis nulėkė į senąją tėviškę, prisimindamos tuos laikus, kai pas močiutę augo.

Kuomet Ona Dirvelienė su Jonu Sabaliausku užtraukė smarkią dainą duetų, maniau, kad ir tvirtos svetainės lubos neatlaikys neiškilę. Jiems akomponavo smuiku J. Dirvelis ir Smitienė pianu.

Ona Dirvelienė aukštu sopranо balsu dainavo vieną "Žvaigždutė". Jos balsas ir dainavimas lygsta operos žvaigždei.

Jonas Sabaliauskas sveikino viršminėtas dainininkes ir kitus menę veikusius senus žmones ir sakė esąs linksmas su jais ir jomis dalyvavęs. Jonas užtraukė: "Temsta dienelė" nenuilstančiu, bet kas kartas smarkėjančiu balsu. Publika stebėjosi jo balso ištesėjimu.

"Kaip žmogus gyvens, kai nutils kanuolių griausmai", J. Dirvelio, J. Sabaliauskas labai puikiai sudainavo.

Aldona Wallant (Downing) solo, meilės dainelę su maloniu balsu, kaip ir visuomet, gerai sudainavo. Taipgi "Tykiai, tykiai Nemunėlis teka" jai labai gerai sekėsi atlikti.

Aldonai sudainavus porą malonių dainelių, Juozas Lukas, pavaduodamas M. Sukackienę, dėkojo rengėjams, rėmėjams ir perstatė keliatą žymesniųjų mene veikėjų, dainininkų.

"Laikas brangus", Worcesterio Aidas su šia daina pradėjo programos paskutinę dalį. Kai dainavo: "Žmogui leista tik vieną kartą gyventi", daugelis publikoje savo mintimis patvirtino, nes jaučiasi jau savo atgyvenę. Prieš dainavimą paskutinės dainos "Darbininkai", Jonas Dirvelis pareiškė, didelį pasitenkinimą ta daina, sakydamas: "Didelė garbė Juozui Jokubėnui, jos autoriui, ir kaip malonu būtų čia jį matyti.

Na apie paties Aido puikų dainavimą, sugabų Jono Dirvelio jam vadovavimą jau nereikia kalbėti, nes 15 dainininkų išlavintų balsų suderinimas, man rodos, nebegali būti geresnis.

Teńka pastebėti, kad M. Sukackienės, su pagalba M. Meškienės, knygų, periodinių raštų, atvaizdų, piešinių bei kitokių eksponatų išdėstytų palei svetainę, paroda užsitarnavo didelio pagyrimo. Garbė joms už tai, nes daug kas interesavosi, ypatingai Tarybų Lietuvą vaizduojančiais eksponatais.

Tikiu, kad publika buvo pasitenkinusi ir gabių šeimininkių skaniais valgiais. Viskuo pasitenkinę grįžome namon.

A. Kandraška

Montello, Mass.

Massachusetts Moterų Sąryšio piknikas po stogu įvyko rugsėjo 29 d. L.T.N. viršutinėje svetainėje. Svečių ne labai daug buvo, bet darbas tapo atliktas. Draugės dovanojo namie gamintų valgių, kitos pinigais.

Teklė Niukienė iš Andover, Mass., aukojo $5; Eva Naujokienė iš Auburn, Me. $3. Po $2: K. Kalvelienė, Mary Kazlauskienė (iš Haverhill, Mass.), A. Kukaitienė. H. Tamašauskienė iš Hingham, Mass., $1.

Kugelius dovanojo K. Čereškienė, P. Sinkevičienė, M. Gutauskienė, F. Kaminskienė; pyyragus — K. Kalvelienė, B. Lapinskienė, M. Trakimavičienė, H. Tamošauskienė; N. Grybienė — fruit cake.

P. Žukauskienė dovanojo bonką "linksmumo" ir su N. Grybienės pagalba ją išleido. Taipgi A. ir J. Skirmontai dovanojo "linksmumo" ir ji išleido. Anna Urban, Hudson, Mass., dovanojo karolius; Gerulskienė — "bird cage".

Vardan Moterų Sąryšio ačiū draugėms už dovanas ir šeimininkėms už pasidarbavimą.

K. Čereškienė

Helsinkis. — Municipaliniuose balsavimuose socialistai prarado apie 7%. Laimėjo konservatoriai ir liberalai. Apie 3 milijonai balsavimuose dalyvavo.

NORWOOD, MASS.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Šių metų spalio 17 d., sukanka vieneri metai kai mirė mūsų mylima draugė—

Yvonne Niaurienė

Kai buvo gyva, tai per daugelį metų nebuvo tos savaitės, kad Yvonne nebūtų atsilankius į mūsų namus. Mes jos labai pasigendam.

Liekame su dideliu liudesiu.

Levukas ir Moncė Trakimavičiai

BINGHAMTON, N. Y.

Mirus

Marytei Kazlauskienei

Reiškiame širdingą užuojautą vyrui Jonui, dukrai Florence, žentui Walter ir anūkams, Taipgi sesutei Onai Wellus, gyvenančiai Binghamtone, ir Elzbietai Floridoje, ir Ksaverai Lietuvoje, giminėms ir draugams.

Mrs. Tamiška	Talli Bagdonas
J. O. Baka	J. Nelesh
P. Mikalajūnas	P. Yasilonis
I. H. Vežiai	H. Žukas
E. Slesoraitienė	A. Žolynas
J. Žemaitis	A. N. Yudikaitis
A. Žemaitienė	W. Yudikaitis
Z. Zdanevičienė	J. N. Stroliai
V. Kazėnas	A. Kireilis
M. Kaziemina	J. Kireilis
M. Luzinas	W. Mainionienė
I. Luzinas	M. Sadauskas
K. Staniulis	E. Čekanauskienė
V. Kumpan	L. Mainionienė
A. Kumpan	P. N. Mačiukai
J. Waičekauskas	A. Maldaikienė
K. Waičekauskas	J. Krasauskas
M. Ukleitytė	P. Juozupaitis

KRISLAI

(Tąsa iš 1-mo pusl.)

Pusantro milijono dolerių išmetė ant vieno piešinio!

— — —

Čekoslovakijos komunistų pagailo ir mūsų Vytautui Širvydui. Jų vadas Dubčekas Vytautui lygiai taip šventas, kaip senai davatkai popiežius. Kaip jam gaila, kad nelaboji Maskva jį "prievartauja"!

Mes, žinoma, nepavydime Vytautui ašarų. Jų jis, matyt, turi pilnas savo šviesos bijančias akis. Tik tiek labai norisi pastebėti: Niekur nematėme, kad Dubčekas būtų prašęs mūsų kolegą jo likimu taip nesvietiškai, net liguistai susirūpinti, taip visą rusų tautą negražiai biauroti.

— — —

Savo burnojimui "Vienybėje" talkon Vyt. pasikvietė prancūzą Tocqueville, kuris net prieš visą šimtą metų pranašavęs, "kad Amerika ir Rusija ateityje taps stipriausiomis valstybėmis pasaulyje ir kad žmonijos galvosūkius jos spręsiančios pagal savo įgimtą tautinį polinkį: amerikiečiai laisve, didrusiai botagu."

Taip šiandien ir esą. Girdi, "mūsų amžiuje žmonijoje išaugusį nacionalizmo galvosūkį jie taip ir sprendžia". Vadinasi, amerikiečiai laisve, o rusai botagu!

Gal Vytautas mums paaiškintų, kuo šiandien mes amerikiečiai sprendžiame Vietnamo klausimą? Kuo iš lėktuvų sėjama mirtis ir baisus sunaikinimas ant Vietnamo? Juk tokio žiauraus, kruvino, brutališko botago jokie žmonės prieš jokį nacionalizmą nėra pavartoję visoje žmonijos istorijoje.

Arba, kaip pavadinti Amerikos militarinių jėgų anais metais įsiveržimą į Dominikos Respubliką ir į Kubą? Kas, jei ne botagas, jei ne brutališka militarinė jėga yra 400 militarinių bazių ant svetimų žemių, išmėtytų po visą kapitalistinį pasaulį? Antai, net tokioje Ispanijoje Amerika turi militarinę bazę su 40 tūkstančių nuo kojų iki galvos ginkluotų kareivių.

Gaisragesių Officers' viršininkai įspėjo miesto pareigūnus, kad jie vykdys "slowdown" jei nebus pasamdyta daugiau tarnautojų.

Už džiaugsmą, garbę ir dovanas esame didžiai dėkingos

"Laisvės" Bendrovės direktorių taryba nutarė suruošti mudviem jubiliejinį banketą ir tuo pačiu kartu oficialiai atidaryti "Laisvės" vajų — gauti aukų į fondą.

Kolektyvo entuziastingas mudviejų garsinimas atnešė mudviem netikėtas pasėkas: brangių žmonių sveikinimus iš Tarybų Lietuvos, iš mūsų plačios Amerikos kraštų; iš vietos organizacijų; nuo atskirų asmenų.

O ką besakyti apie džiaugsmą pamačius pilnutėlę salę į banketą suvykusių vietinių ir iš toliau atvykusių "Laisvės" sargų, nešinų dosniomis dovanomis vajaus fondui, daugelis dar net su asmeninėmis mudviejų dovanomis, su gėlėmis.

Sunku būtų išvardinti visus, kurie savo mintis įdėjo tam viskam planuoti: kurie salę pavertė žydinčiu darželiu; kurie atnešė dainas; kurie pagamino ir į stalą pristatė puikius pietus; kurie pasakė sveikinimo kalbas; kurie visa tai aprašė.

Už visą didį mudviem teiktą draugiškumą neįmanoma atsilyginti. Liekame skolingos ir visiems didžiai dėkingos už džiaugsmą, garbę, sveikinimus ir dovanas.

Taipgi didelis ačiū rengėjams, gaspadinėms ir visiems tiems, kurie dirbo prie suruošimo banketo.

Stefanija Sasna
Lilija Kavaliauskaitė

Pakvietimas į spalio 20 d. parengimą

Jau keletas mėnesių prabėgo, kai mūsų Moterų Klubo pirmininkė drg. E. Mizarienė sugrįžo iš Lietuvos. Klubas norėjo surengti jai šiltą priėmimą. Bet, kada ji sugrįžo, tai New Yorke oras buvo per karštas, dėl šilto priėmimo. Tad laukėme Klubo pirmojo susirinkimo po vasarinės pertraukos.

Susirinkime drg. E. Mizarienė buvo šiltai sutikta gausiu plojimu ir vaišėmis, kurias klubietės suruošė.

Drg. E. Mizarienė pradėjo susirinkimą kaip visada. Klubietės palinksmėjo, kad mūsų pirmininkė laimingai sugrįžo ir pilna energijos ir iniciatyvos. Ji visuomet rūpinasi Klubo gerove ir ji daug, daug prisidėjo prie jo didelio išauginimo net keletą narių gavo Lietuvoje būdama arba jeigu ir važiuoja su prakalbomis toliau, vis parveža naujų narių. Mes klubietės atsimename, kaip ji mums padėdavo prie pasekmingų parengimų. Ir Moterų Klubas yra dėkingas jai už tai.

Kaip matote "Laisvėje" garsinimus, kad Moterų Klubas rengia spalio 20 d. šaunius pietus su įžymia programa ir taipgi drg.E. Mizarienė pasidalys savo įspūdžiais būvimo keletą mėnesių Lietuvoje. O kad ji yra gabi kalbėtoja tai žino visi. Tad, draugės, dirbkime, kad šis šaunus parengimas būtų sekmingas. Skaitlingas atsilankymas priduos jai ūpo ir energijos veikti ateityje.

Pelnas nuo parengimo yra skiriamas svarbiausiam tikslui šiuo momentu.

Dalyvaukime visos ir visi spalio 20 "Laisvės" svetainėje.

Viena iš klubo valdybos,
Adelė Rainienė

Norwood, Mass.

Spalio 2 d. vakare LDS 3 kuopa laikė savo mėnesinį susirinkimą M. Uždavinio rezidencijoje. Narių į susirinkimą atsilankė kaip ir visada, rodos, iš viso 18. Kai kurie nariai pasimokėje, duokles, išskubėjo į namus. Bet didžiuma pasiliko, kol baigėsi kuopos mitingas.

Baigus susirinkimą, tuoj pasirodė, kad čia pat yra paruoštos išleistuvės dėl draugės Stella Budrevičienės, kuri spalio 4 d. išvyksta į šiltą Floridą. Tuoj ant stalo pasirodė skanių pyragų, kugelio, sūrių ir šiltos kavutės. Šiuos patiekalus parūpino draugės M. Trakimavičienė, B. Sarapienė ir M. Krasauskienė.

Prisivalgę skanumynų, visi linkėjom draugei Budrevičienei laimingos kelionės į Floridą. Taipgi linksmai ir laimingai ten praleisti viešnagę. Ji galvoja ten paviešėti bent mėnesį laiko, ar kiek daugiau.

M. Uždavinis

Rochester, N. Y.

LDS 11-ta Kuopa rengia puikius pietus

Įvyks sekmadienį, spalio 27 d. 1 valandą. Dovana už pietus ypatai $2.00. Prie pietų turėsime rekorduotos muzikos. Ir bus juostoje įrėžta kalba Lietuvos ministerės Diržinskaitės, kai atstovavo Lietuvos Respubliką Montrealyje pasaulinėje parodoje 1967 metais.

Be to, artinasi prezidentiniai rinkimai, kuriais daugelis žmonių interesuojasi. Kodėl mes negalime padiskusuoti apie rinkimus?

Kviečiame visus dalyvauti. Nariai užsidėkime sau prievolę dalyvauti.

Rengimo Komisija

Hartford, Conn.

Paskutinis pakvietimas

Spalio 20 dieną tegul visi keliai iš visų Connecticut miestų ir miestelių veda į Hartfordo Lietuvių Moterų Klubo parengimą, kuris vyks Laisvės Choro svetainėje, 157 Hungerford St.

Pietūs bus duodami 1-mą valandą. Po pietų bus plati ir įvairi dainų programa.

Gaspadinės prašo, kad svečiai nesivėluotų.

Tikimės, kad bus ir iš toliau svečių.

Taigi, kviečiame visus.

Iki pasimatymo spalio 20!

L. Žemaitienė

Pranešimai

SO. BOSTON, MASS.

LLD 7-tos Apskr. metinis suvažiavimas įvyks spalio 27 d., 318 Broadway, 11 val. ryto. Kviečiame visas kuopas ir vietos veikėjus dalyvauti. Turime daug bėgančių reikalų apkalbėti.

J. Jaskevičius, sekr.
(79-80)

WORCESTER, MASS.

Pažangios spaudos vajaus Pietūs. Rengia LLD 11 kp., spalio 20 d. Olympia Parke. Kviečiame "Laisvės" ir "Vilnies" skaitytojus dalyvauti, taipgi pakvieskite ir savo pažįstamus. Linksmai praleisite laiką ir kartu galėsite savo prenumeratą atsinaujinti, taipgi galėsite užprenumeruoti giminėms Lietuvoje. Šis parengimas bus šio sezono paskutinis. Dalyvaudami šiame parengime palinkėsime vieni kitiems "gero vėjo", sulaukti ateinančio pavasarėlio. Pradžia 1 val. Auka $1.50.
(77-78)

Amerikiečiams kasmet 2 milijardus dolerių kainuoja alkoholizmo rykštė. Oficialiais duomenimis, 4-5 milijonai gyventojų paliesti šios ligos.

SO. BOSTON, MASS.

SKANŪS PIETŪS

Rengia LLD 2-ra Kuopa

Spalio-October 20 -- 1 valandą

318 W. Broadway

Mūsų šeimininkės pagamins skanius pietus.
Kviečiame visus dalyvauti ir paremti "LAISVĘ", nes pelnas nuo parengimo eis į penkiolikos tūkstančių fondą.
—Rengimo Komisija

HARTFORD, CONN.

PIETŪS IR KONCERTAS

Rengia L. M. Klubas

Sekmad., Spalio-October 20

SALĖJE — 157 HUNGERFORD ST.

Pietūs 1 valandą dieną

Programoj dalyvaus: LAISVĖS CHORAS, vadovybėj **Wilma Hollis**, ir solistė **Elena Brazauskienė**

Atvykusius gerai pavaišinsime. Bus ir kitų pamarginimų.

Kviečiame vietinius ir iš apylinkės dalyvauti.
—Rengėjai

DETROIT, MICH.

DETROITO LIETUVIŲ KLIUBO

METINIS BANKETAS

Šeštad., Spalio - October 19 d.

KLIUBO ĮSTAIGOJE

4114 W. Vernor Highway

Pradžia 6:30 val. vakare. Geras Orkestras Šokiams

Dėl valgių bilietas $2.00

Kviečia Kliubo Valdyba

MALE or FEMALE

GENERAL FACTORY WORK

Full Time
Good Working Conditions
Fringe Benefits
Uniforms Furnished
Opportunity for Advancement

Apply

THE BARCOLENE CO.

620 South St., Holbrook, Mass.
617-961-2800.

(73-79)

excellent positions for pantry help and pot washers. Year round work, top wages, apply in person Sandy Hill Rd., and Belvoir, Norristown.
(69-75)

Help Wanted Female

COOK

English speaking. Rectory. Good salary, private apartment. No evenings. 40 minutes from N. Y. C. References. 516-767-0287.
(73-79)

HOUSEKEEPER, over 35, refs. Unattached ,slp. in own apt. w/sep. ent., air cond., t.v., bth & kichenette. Dr's home, help with 3 children, gen'l hswk. No cooking. 2 days off. Salary $40. to start. 1-609-428-9265. Haddonfield, N. J. (75-78)

INSTRUCTORS. Three gals, over 20, wanted as instructors — full or part time in local health club. No exp. nec. Must have neat appearance and good personality. Call Miss Kathleen, GR 7-2072. Mon., Wed., Fri. 9—9. (77-82)

NURSES. Registered. Emergency room. Full time. 3 to 11:30 PM. Part time 6 to 11 PM. Full time benefits include 50% tuition reduction at Temple. 4 weeks vacation, every other weekend off, generous evening differential. Contact Director of Nursing, St. Christopher's Hospital for Children. GA 6-5600.
(77-83)

NURSE, LPN. Full or part time. Day, evening or night shifts. Licensed by exam only. Benefits include every other weekend off and shift differential. Contact Director of Nursing, St. Christopher's Hospital for Children. GA 6-5600. (77-83)

CHEMICAL
PRODUCTION SUPERVISOR

Harleco, a division of AHSC, world leader in the health field is seeking aggressive recent grads to fill these key entry level management positions. Leadership skills, a strong chem bkgd plus a desire to rapid advancement can spell success with this young div. We offer excellent salary plus full benefit program. Reply in writing or call SA 6-9600. L. Lehmkuhl.
HARLECO DIV. AHSC.
60th & Woodland Ave., Phila., Pa.
(77-79)

MAINTENANCE, Industrial maintenance mechanic, day work. Man expd. in repair and maintenance of manufacturing equipment such as presses, spot welders, fork lifts, air compressors, etc. Numerous fringe benefits. Apply in person or call AMSCO INDUSTRIES, INC., Jacksonville Rd., Hatboro, Pa. OS 5-6100. Miss Hahn or Mr. Sherwood.
(77-79)

LDS 3-čios APSKRITIES KONFERENCIJA

Sekmadienį, spalio 27 d., įvyks LDS 3-čios Apskrities metinė konferencija "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. Pradžia 10:30 val. Jei kurios kuopos neturėjo susirinkimo šį mėnesį, tai kuopos valdybos narys ar nariai gali atstovauti kuopą konferencijoje.

Delegatai prašomi pribūti garsinamu laiku, nes nuo 2-ros val. popiet toje salėje turės prasidėt kitas susirinkimas. Taigi konferencija turės baigtis ne vėliau 2-ros valandos.

Delegatai gaus užkandį veltui. Būkite laiku.

Apskr. Sekr.

HELP WANTED MALE

DRAFTING. Structural and miscellaneous steel detailer wanted for an established structural field firm. Fringe benefits.
BRANDENBERGER IRON CO., INC.
1749 Bernard Ave., Atlantic City, N. J. 1-609-345-0123. 1-609-266-7154.
(73-79)

MEN WANTED. Custom Milling Plant has openings for material handlers and Mill Operators. Men with some exp. preferred. Should have good work record. Paid vac. and benefits. Phone 201-332-7175 for appt. Jersey City area. (73-79)

ELECTRICIAN HELPER. PAINTERS HELPER. MAINTENANCE MECHANIC HELPER. DOZER OPERATOR. TRUCK DRIVERS. Good pay, excellent benefits, call 201-766-4000, ask for Julio Ferrante.
(75-81)

AUTO GET-READY MEN. (2) men. New and used cars. Excellent work conditions. Uniforms furnished, hosp. & pension plan. Drivers license necessary. Time and half over 40 hrs. Exp. pref., but not nec. Up to $2.50 per hr. start. Apply YBH Volkswagen, West Chester Pike, Edgemont, Pa. or call Mr. Scarborough, EL 6-9000. (75-79)

MEN day and night shift, general factory work, no skill nec. Good working conditions. New plant. Excellent oppt. for advancement. Top rate pay. Some overtime. Orange Products, Inc., Passaic Ave., Chatham, N. J. 635-6666. See Mr. Wilson.
(75-81)

WEAVING
TIE-IN MACHINE OPR.

With twister exp., for manufacturer of plush fabrics. Write or call collect
MR. JERRY CASSIDY
AMERICAN VELOUR MILLS
120 LINCOLN BLVD.
MIDDLESEX, N. J. 08846
1-201-356-2400
(75-78)

DRAFTSMEN. Civil. Exp'd. any phase civil or survey. Interested advancing to technician or engineer level. Permanent. John G. Reuter Assoc., 729 Federal St., Camden, N. J. 1-609-966-1202. (77-79)

OPPORTUNITIES
In
Production-Maintenance.
Boat Development.

We have job openings for reliable individuals looking for steady work with employer offering: good starting rates, hospitalization for self and dependents and other liberal benefits. Woodworking exp. helpful but not nec.

Come in and check on the opportunities we have to offer you. Apply in person to:

OWENS YACHT DIVISION

Brunswick Corporation
8100 Stansbury Road
Dundalk, Maryland 21222
An Equal Opportunity Employer.
(77-78)

Trys parodos

Net trys parodos atidarytos Šiaulių "Aušros" muziejuje. Tai — liaudies menininkų M. Bičiūnienės, K. Jackaus, K. Povilaičio, M. Kozminienės ir J. Nalivaikienės tapyba, iš Vilniaus atkeliavę geriausieji lietuviškos techninės estetikos pavyzdžiai ir tapytojos kaunietės V. Šleivytės drobės.

Pastaroji ekspozicija, surengta dailininkės šešiasdešimtmečio proga, jau apkeliavo Kauną, Kupiškį, Biržus, Anykščius ir kitus Lietuvos miestus, o taip pat daug kitų savo paveikslų V. Šleivytė padovanojo Kupiškio etnografijos muziejui.

V. Z.

Iš prancūzų rašytojo Anri Diurano, avantiūristinių romanų autoriaus, pavogė piniginę su honoraru už paskutinę knygą, pavadintą kaip apsisaugoti nuo kišenvagių."

HELP WANTED MALE

AUTOMOTIVE MACHINIST

Experienced only. Good working conditions with congenial force. Salary open. Call HO 4-6399. Ask for Mr. Russo. (70-82)

EXPERIENCED
TREE CLIMBERS

Steady work, paid vacation and holidays, bonus, modern equipment. Call 264-4561 for appt.
(70-82)

COFFEE PROCESSING
TRAINEES.

Day and night shift. Machinery experience helpful, not required. 18 or over. Call 855-2151.
HI-VAC CONCENTRATES
10th & Walnut Streets, Lansdale.
(73-80)

WAREHOUSEMAN.

Hatboro area manufacturer.
Good benefits.
KEYSTONE BRASS & RUBBER CO.
326 Jacksonville Rd., Hatboro, Pa.
Phone OS 5-6700, ext. 40. (73-78)

MEN for general factory work. No experience necessary. 55 hours per week $125 total, including overtime to start. Bernardsville, N. J.
201-766-0606.
(77-80)

OFFSET PRESSMEN

We have several openings for fully qualified Pressmen in the rotary business forms field. Our new rate is as high as $4.05 per hour, with such comprehensive benefits as Pension Plan, Blue Cross—Blue Shield, paid vacations, life insurance, health & accident insurance, a total package deal of $.60 per hour. For interview apply in person or call Mr. DeMone, GA 6-7700. AMERICAN BUSINESS SYSTEMS, 2929 B St., Phila. (77-80)

DRAFTING. Structural and miscellaneous steel detailers wanted for an established structual field firm. Fringe benefits.
BRANDENBERGER IRON CO., INC.
1749 Bernard Ave., Atlantic City, N. J., 1-609-345-0123. 1-609-266-7154.
(73-78)

PAPER BOX set-up man for straight fine gluer. Must be exp. Are you tired of working 2nd & 3rd shifts or unhappy with your present position? Here is an oppty to work steady day work with a growing Co. in Phila. Wil start right man at $140 per wk. plus overtime. 2 wk. paid vac. 1st year. All union benefits. Call VI 8-6100. (73-78)

BUS DRIVERS

Full time and part time. Good pay and benefits. We will train you.
KEVAH KONNER, INC.
Ridgedale Ave., Morristown. 201-539-5199. (75-81)

TRUCK DRIVER for Summit auto parts house. 5½ day week. Steady employment. Must be dependable.
201-273-0880. Ask for Ray or Tom.
(75-80)

WANTED AT ONCE

POLISHER. Must be Experienced in kitchen equipment. Top pay. Steady work. Write or call South Shore Co. Manasquan, N. J. (201-) 223-1289. (75-78)

HELICOPTER MECHANIC. Expd. A & P lic. preferred, not required. Approved Bell & Hughes Service Station. Full employee benefits program. RANSON HELICOPTERS, Mercer Co. Airport, Trenton, N. J. Call Mr. Hines for interview.
609-882-9286. (77-80)

TOOLMAKER. Experienced on repair and maintenance of progressive and secondary operation dyes, and general tool room work. Will consider first class machinist. Numerous fringe benefits. AMSCO INDUSTRIES, Hatboro, Pa. OS 5-6100. Miss Hahn or Mr. Sawicki.
(77-83)

COMPANION to elderly unencombered lady. Refs. Sleep in, light hskp'g duties only. Prefer someone on Social Security. Call CE 6-6850.
(77-79)

MATURE WOMEN. NURSING AIDS. Exp. unnecessary.
We will train you.
Call Mrs. Tunney RN at
UPTOWN HOME FOR THE AGED
RA 2-2300
(77-80)

Sveikinimai Lilijai ir Stefanijai

((Tąsa)

Mielos ir brangios draugės Lilija ir Stefanija: Mes, Montrealo taikos organizacija (Voice of Women), sveikiname jus jūsų gerbingame darbe. Juk mūsų moterų pareiga yra dirbti, kiek jėgos leidžia, kovoti prieš karą. Linkime jums geros sveikatos. Čia randate **$10. P. Bendžaitis,** Montreal, Canada.

Čia randate money-orderį sumoje **$45.** į "L" fondą', pagerbimui tų darbščių veikėju — Lilija ir Stefanija. Linkime sveikatos ir energiios darbuotis toliau..

Po $10: V. Sutkienė, Marie Baltulionytė, T. King.

Po $5: J. M. Ginaičiai, R. M. Mijat.

Po $2: V. W. Burdai,, J. Anscott.

A. Norkienė, **$1.** (per Valę Sutkienę), San Francisco, Calif.

Baltimorietis **Juozas Deltuva,** kuris dėl sunegalavimo negalėjo atvykti, per Onutę Kučiauskaitę sveikina mūsų drauges ir paremia "Laisvę" su **$30.**

Širdingai sveikiname darbščiąsias "Laisvės" bitėles. Stefanija Sasana ir Lilija Kavaliauskaitė tikrai užsitarnavusios aukštos pagarbos už nuoširdų, ilgų metų darbą mūsu pažangiajam laikraščiui "Laisvei." Nors ju darbas ir rūpestis daugiausia rišasi su "Laisve," tačiau jos taipgi kiek galint prisideda ir prie LDS veiklos. Šia proga norime joms ir už tai tarti širdingą ačiū. Kadangi su šia pramoga taipgi supuola ir "Laisvės" vajaus pradžia, tai įteikiame **$20.** vajaus pradžiai. **LDS Centro darbuotojai —** Valentina Nevins, Anne Yakstis, J. Siurba, Ozone Park, N. Y.

Brangios draugės Lilija ir Stefanija: Pariimkite nuoširdų sveikinimą su jūsų užpelnytų pagerbimų proga. Jūs ryžtingai nuėjote ilgą erškėčiuotą kelią veikdamos visuomeniniame bare. Čia randate **$5.** Sekmės, asmeninio džiaugsmo, ilgiausių metų ateities darbuotei! **Ona Wellus,** Binghamton, N. Y.

Malonėkite priimti mūsų **LLD78 kp.** valdybos ir narių sveikinimą. Širdingai linkime Stefanijai ir Lilijai sveikatos dar ilgai gyvuoti ir energingai veikti dėl visuomenės gerovės. Čia randate **$10.** J. K. Alvinas, kp. fin. sekr., Yucaipa, Calif.

Miela Lilija ir Stefanija: Sveikinu jus drauges, linkėdama daug laimės ir sveikatos. Čia randate **$4. Broncė Kalušis.** Fitchburg, Mass.

Mielos draugės L. Kavaliauskaite ir S. Sasna! Sveikiname judvi už jūsų ilgametę darbuotę pažangioj dirvoj. Linkime sulaukti daug, daug pavasario aušTančių rytų. Čia randate **$10. Jonas ir Marė Ulazai** (Vaitonaitė), Waterbury, Conn.

Sveikinu mielas drauges Lilija ir Stefanija. Čia randate **$5.** Su geriausiais linkėjimais, **A. Gasparienė,** Grand Rapids, Mich.

Miela Lilija ir miela Stefanija! Negalėdami dalyvauti jūsų taip didžiai vertingai užsipelnytose vaišėse, šia proga nuoširdžiai linkime jums gražios sveikatos, ilgų metų visuomeninėj darbuotėj. Prašome priimti **$10.** Draugiškai, **A. ir M. Sukackai,** Worcester, Mass.

To Lillian — our youngest sister. Accept these beautiful flowers by your lovely self, in honor of your devoted work over many vears devoted to peace and humanity. With admiration and love, your sister Agnes (Jurevičienė), your brother Frank (Kavaliauskas), St. Petersburg, Fla.

Sesutei Lilijai ir draugei Stefanijai Sasnai: Mes gėrėjamės ir gerbiame judvi už jūsų ilgametį darbavimąsi už žmonių gerovę ir taiką pasaulyje. Linkime geros sveikatos ir dar daug metų darbuotis pažangiajame judėjime. Nuo Lilijos šeimos įteikiame **$100** laikraščiui "Laisvei." Jos sesutės **Margaret Cowl, Helen** ir **Jurgis** (švogeris) **Kudirkai, Agnė** ir **Antanas** (švogeris) **Jurevičiai,** brolis **Franas Kavaliauskas.**

Gerbiamos draugės—Stefanija Sasna ir Lilija Kavaliauskaite:

Leiskite bent per šį laišką pasiųsti Jums pačius širdingiausius sveikinimus, leiskite palinkėti Jums geros sveikatos ir išreikšti tvirtą įsitikinimą, jog Jūs ir ateityje būsite tokios pat kupinos jaunystės ir gaivinančio humanizmo. Tegul išsipildo visi jūsų troškimai! Su pagarba, **Albertas Laurinčiukas,** Washington, D. C.

P. S. Prie šių žodžių prisijungia ir Izolda. O mažoji Izolda karštai jus bučiuoja!

Dar daugiau telegramų:

L. Kavaliauskaitei: Didžiai gerbiamoji drauge, nuoširdžiai sveikiname jus garbingo jubiliejaus proga, linkime jums stiprios sveikatos, ištvermės ir toliau eiti jūsų pasirinktuoju kovos už progresą keliu. **Meškauskienė, Staskevičiūtė, Narvydaitė, Eidukaitytės.** Vilnius.

"Tiesos" redakcija karštai sveikina jus, brangioji mūsų drauge Lilija Kavaliauskaite, gražaus trisdešimties metų darbo "Laisvėje" Jubiliejaus proga. Mes Tarybų Lietuvoje žinome, kad jūsų nuopelnas "Laisvei" ir visam Jungt. Amer. Valstijų pažangiajam mūsų tautiečių judėjimui yra labai didelis. Ir tai mes nepaprastai vertiname ir džiaugiamės. Linkime Jums, Lilija, geros sveikatos, ilgų vaisingo darbo "Laisvėje" metų. **G. Zimanas,** "Tiesos" vyriausiasis redaktorius. Vilnius.

Gerbiamoji drg. L. Kavaliauskaite: Kultūrinių ryšių su užsienio lietuviais komiteto ir asmeniškai savo vardu nuoširdžiai sveikinu jus, pažangiąją Amerikos lietuvių veikėją, mūsų šalies bičiulę su garbingu Jubiliejumi ir linkiu sekmės darbe ir asmeniniame gyvenime. **Gen. Vl. Karvelis,** Vilnius.

L. Kavaliauskaitei: Širdingai sveikiname Jubiliejaus proga. Linkime sveikatos, gerų ir ilgų gyvenimo metų. **Respublikos Moterų vardu — Birutė Boreišienė,** Vilnius.

Mielai Lilijai: Nuoširdžiai sveikinu Jus sulaukus garbingo Jubiliejaus ir linkiu, kad metų našta nepalaužtų jūsų. Tokioms moterims, kaip jūs, Lilija, amžius nesumažina energijos ir ryžto kovoti už taiką ir progresą. Linkiu Jums amžinos jaunystės! Jus gerbianti **Leokadija Diržinskaitė,** Vilnius.

Didžiai gerbiama drg. Lilija! Širdingai sveikiname su garbingu jūsų ilgametės pažangios visuomeninės veiklos jubiliejumi. **Levas** ir **Irena Vladimirovai,** United Nations, N. Y.

Mielosios Jubiliatės, mieli laisviečiai! Minint draugių Stefanijos Sasnos ir Lilijos Kavaliauskaitės jubilinį gimtadienį, leiskite prisidėti ir man prie tų pasveikinimų, kurie taip gausiai plaukia į "Laisvės" redakciją ir jubiliečių namus. Negalėdama pati asmeniškai paspausti joms rankas, prašau tai padaryti gerbiamą "Laisvės" redaktorių, daktarą Antaną Bimbą. Linkiu, kad mūsų jubiliatės visada išliktų sveikos ir žvalios, kad dar daug metų sėkmingai darbuotųsi pažangaus lietuvių judėjimo priešakyje. Su Pagarba, **L. Diržinskaitė,** Vilnius.

Gerb. drg. Lilija Kavaliauskaite: Pačiuose jaunučiuose savo gyvenimo metuose prie "Laisvės" prigijusią ir Jai visą laiką nuoširdžiai dirbusią, Jums pagerbti pokylio proga sveikinu Jus, linkiu geros sveikatos, "Laisvei" dar daugelį metų gyvuoti ir Jums būti nuo Jos neatskiriamai tol, kol istengsime Ją išlaikyti. S. **Večkys,** Woodhaven, N. Y.

Rochesterio LLD kuopos: 50-oji ir 110-oji (moterų skyrius) sveikina ilgametes darbuotojas darbininkų labui, Liliją Kavaliauskaitę ir mūsų buvusią rochesterietę Stefaniją Sasną. Pagerbdami šias drauges, siunčiame "Laisvei" dovaną **$72,** kuri buvo sukelta parengimė spaudos naudai. **R. Braus ir L. Bekešienė,** Rochester, N. Y.

Drauge S. Sasna: Sveikinu abi drauges Stefaniją ir Liliją. Čia randate **$55.** Linkiu abiem geros sveikatos ir ilgiausių metų! **Viktorija Bulienė-Lumbienė** (per L. Bekešienę), Rochester,, N. Y.

Dear Stephanie and Lillian! Our warmest greetings and congratulations to you on this very happy occasion. Your work in the "Laisvė" and activities in the progressive movement has been an inspiration to many of us for many years. We wish you good health and many, many more years of active, happy life. **Ilse** and **Antanas Bimba,** Richmond Hill, N. Y.

Mielosios Stefanija ir Lilija: Labai apgailiu, kad negaliu dalyvauti jūsų pagarbai. Tikrai jaučiuosi nusikaltusi, kad daugelį metų dalyvavus kartu su Jumis šį vakarą negaliu asmeniškai palinkėti daug laimės ir sekmės. Mintyse būsiu kartu su visais jūsų gerbėjais. **K. Petrikienė,** Rocky Point, N. Y.

Labai gerai, kad pagerbsit tas dvi didžiai gerbiamas drauges, Liliją ir Stefaniją. Tai dvi bitelės, katros per daug metų neša ir dirba apšvietos darbą. Linkiu joms daug sekmės ir ant toliau. **J. K. Mažukna,** Pittsburgh, Pa.

Gerbiamieji: Priskaitykite ir mus prie tų, kurie susirinks pasveikinti ir pagerbti pilnai užsitarnavusias pagarbos Stefaniją ir Liliją. Linkime joms sveikatos ir ištvermės dar ilgai dirbti 'Laisvės" ir visos žmonijos labui. **Leonas** ir **Alisė Jonikai,** Chicago, Ill.

Daugiau sveikinimų per atvirukus ir raščiukais gauta nuo: Klem Yenkeliūnienė, ir Vl. Jokubonis, Waterbury, Conn.; Emma ir Juozas Sliekai, Miami, Fla.; Liudas ir Petrė Kisieliai, Montreal, Canada; Julija ir Mikas Marazai, Chicago, Ill.; A. L. Bekešiai, R. Sherelis, R. Barauskas, J. Totorius, K. Žemaitienė, A. Ūsevičienė, P. O. Malinauskai, Frank ir Julie Kantenai, Rochester, N. Y.; Frances Pakalniškis, Chicago, Ill.; Elena ir Walter Brazauskai, Waterford, Conn.

Per "L" Administraciją sekanti žmonės nusipirko po bilietą $5), bet bankete negalėjo dalyvauti: J. Kunca, New Haven, Conn.; R. Merkis, Philadelphia, Pa.; M. Svinkūnienė, Waterbury, Conn.; J. Jordan, Three Bridges, N. J.; A. ir L. Jonikai, Chicago, Ill.; L. Bekešienė, Rochester, N. Y.; J. K. Mažukna, Pittsburgh, Pa.; K. Petrikienė, Rocky Point, N. Y.

Su sveikinimais pinigų gauta "Laisvės" laikraščiui ir asmeniškai Lilijai ir Stefanijai viso **$626.**

Lilija ir Stefanija pinigus, kurie buvo joms prisiųsti asmeniškai, skiria į "Laisvės" fondą. Reiškia, visi $626 eina į "Laisvės" fondą.

Didelis ačiū visiems tiems, kurie taip gražiai parėmė laikraštį finansiškai ir pagerbė jubiliates.

"Laisvės" Administracija

Brooklyne areštuotas "vyskupas" LeGrand, 43 metų. Jį įtaria, kad jis sau įsikurtoje "the Church of St. John" parsivesdinėjęs merginas, o paskiausią priverstinai išlaikęs 9 mėnesius.

Daugiau įvairių parengimų "Laisvės" naudai.

Aido Choro žinios

Ateinantį sekmadienį "Laisvės" salėje įvyks Moterų Klubo pietūs, kur aidietė to klubo pirmininkė I. Mizarienė kalbės apie savo paskutinį apsilankymą Tarybų Lietuvoje.

Programoje dalyvaus Aido Moterų choras ir solistė N. Ventienė. Pradžia pirmą valandą. Prašome nesivėluoti.

-:- -:- -:-

Per Aido pikniką pas Julę ir Joną Lazauskus Alekas Nevinskas paaukojo chorui 7 dolerius. Aleko žmona Valentina ir dukra Diana dainuoja altų grupėje. Ačiū už auką.

-:- -:- -:-

Kultūrinių Ryšių su Užsienio Lietuviais laikraštyje "Gimtasis Kraštas" rugsėjo 19-tos dienos laidoje tilpo sekretoriaus J. Juškos aprašymas apie Aido chorą, kurį paskutinėse pamokose perskaitė N. Buknienė. Tai labai gražus ir svarbus mūsų sekretoriaus atliktas darbas. Bravo!

-:- -:- -:-

Aido choras pakviestas dainuoti "Laisvės" koncerte, kuris įvyks lapkričio 10 d., lenkų salėje, Greenpoint, Brooklyne.

Choro mokytoja M. Stensler užsimojo sumokyti keletą naujų dainų iš Tarybų Lietuvos jaunųjų kompozitorių kūrinių, kurių muzikoje jaučiamas gyvas modernus tempas.

H. F.

Pavyko puikiausiai

Šios vasaros paskutinis šioje apylinkėje piknikas pas laisviečius Čiurlius Pattenburge pavyko gal net geriau, negu buvo tikėtasi. Mat, dar kartą mums labai gražiai patarnavo ir gamta. Ne visada ir net vidurvasarį toks gražus oras būna. Todėl ir piknikas buvo skaitlingas. Matėsi svečių net iš Baltimorės, iš Pittstono, iš Wilkes-Barre, iš Philadelphijos. Gerai buvo atstovaujama New Jersey valstija. Labai gerai dar kartą pasirodė New Yorko laisviečiai.

Gerai paruoštų ir skanių valgių visiems užteko. Bet kas man geriausiai patiko, tai pikniko dalyvių nuotaika. Nemačiau nė vieno "surūgusio" ir nusiminusio.

Žinau, kad draugai Čiurliai įdėjo daug rūpesčio ir darbo publikai pavaišinti. Ir darbavosi visi trys — Kazys, Jadzė ir jų maloni, draugiška, grakšti dukrelė Rūta. Su pastaraja man teko dar ir trumpai pasikalbėti. Ji labai, labai entuziastiškai tebeprisimena savo viešnagę Lietuvoje, kurią ji, su tėveliais, rodos, prieš porą metų lankė. Dar kartą ji norėtų ją pamatyti, ir žada pamatyti...

Ką dar galima pridėti?

Būčiau ir pamiršęs obuolius. Matyt, būta nepaprastai gero derliaus. Pikniko dalyviai prisirinko ir prisiraškė jų tiek ir tiek.

Nuoširdžiausia visų laisviečių padėka draugams Čiurliams už suruošimą šio gražaus pikniko.

Reporteris

Parengimų kalendorius

Spalio 20 d.

Niujorko Lietuvių Moterų klubo banketas, 1 val. po pietų, "Laisvės" salėje.

Spalio 27-os popietė, sekmadienį, 2 val., "Laisvės" salėj įvyks prakalbos ir diskusijos apie rinkimus. Įėjimas nemokamas.

Lapkričio 10 d.

Metinis "Laisvės" koncertas New National Hall, Greenpoint-Brooklyn, N.Y.

Gruodžio 15 d.

LDS 13 kuopos metinis parengimas Laisvės salėje, Ozone Park, N. Y.

GRĮŽO IŠ LIGONINĖS

Anksčiau buvo pranešta, kad brooklynietė Sophie Petkus buvo susirgusi ir nuvešta į ligoninę. Penktadienį telefonu pranešė I. Levanienė, kad drg. Kasmočius Petkienę parvežė į namus iš ligoninės. Dar vis nestipri sveikatoje, yra po gydytojo priežiūra. Linkime jai sustiprėti. **L. K—tė**

KLUBIETĖMS

Trečiadienį, spalio 16 d., 6 val. po pietų įvyks New Yorko Lietuvių Moterų klubo reguliaris susirinkimas "Laisvės" salėje.

Po susirinkimo bus pyragų ir kavos.

Narės įsitėmykite, kad susirinkimas įvyks 6 val. Kadangi dauguma narių išsitarė, kad vėlai vakarais nepatogu vykti į mitingus, šaukiame mitingus 6 val.

Šis mitingas svarbus, nes reiks prisirengti prie banketo, kuris įvyks sekmadienį, spalio 20 d., 1 val. dieną, "Laisvės" salėje.

Dalyvaukime visos.

Valdyba

(77-78)

Kolegijų tarpusavio ryšiams atidaryta raštinė majoro patalpoje City Hall.

New Yorko Miesto Taryboje girdisi nesantaika dėl bilijonų dolerių antipoverty programai.

PAIEŠKOJIMAS

Ieškau moters ar vyriškio prižiūrėti trejų metų berniuką darbo dienomis nuo 8:30 iki 1:30. Kreiptis asmeniškai ar telefonu po 6 val. vakaro: Mrs. Kazas, 87-28 — 97th St., Woodhaven, N. Y. Tel. VI 9-4811.

New Yorko Lietuvių Moterų Klubas rengia
PIETUS SU MENINE PROGRAMA

A. Daukšys, tenoras
iš Worcester, Mass.

Ieva Mizarienė
Kalbės apie įspūdžius iš jos misijos į T. Lietuvą

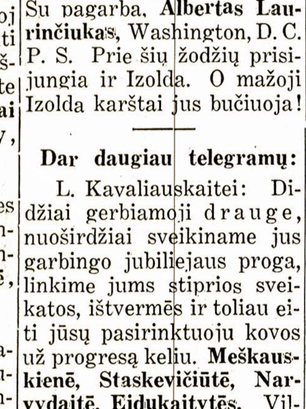

Nelė Ventienė
sopranas

MILDRED STENSLER, Akompanistė

Sekmadienį Spalio (October) 20 d.
"LAISVĖS" SALĖJE

102-02 LIBERTY AVE. **OZONE PARK, N. Y.**

Pradžia 1 valandą dieną -::- Įėjimas $3.50

Kaip visi žinome, Ieva Tarybų Lietuvoj išbuvo veik tris mėnesius, nuvežusi savo vyro, Rojaus, palaikus. Ji taipgi plačiai pavažinėjo po T. Lietuvą.
Kviečiame vietinius ir iš apylinkės dalyvauti. —Rengimo Komisija

---

LIŪDNA SUKAKTIS

Antanas Kazokevičius

Mirė spalio 17 d., 1940 m.

Mano dvidešimt aštuonerių metų prisiminimas.

—Zuzanna, duktė

Frackville, Pa.